

ELŐFIZETÉS

ELŐFIZETÉS:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hónapra ..... 2 korona.
VEZÉRENY:
 Egy évre ..... 26 korona.
 Egy hónapra ..... 2 k. 40 l.
NYRDETESEK:
 6-hatásos poszt net egyszer 20 fill.
 minden következőnél 16 fillér.
 Nyilvánt. sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, január 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreink: A új formula.
- A képviselőház hírese.
- A csatorna-hálózat és a víz-árak.
- Egyrői-másról. Irta: Lux Terka.
- A villamos nagy-vasutak.
- A Polgári Takarékpénztár esztaléka.
- Gironné asszony!
- A nyári színház bére.
- A kisjenői zendülés.
- Székés az aradi kórházból.
- Nagyhirű vívók Aradon.
- Estély a Lloydban.
- Az aradi püspökválasztás.
- Kínos incidens a csálai vadászaton.
- A Lloyd-bál.
- A kaszinó új otthona.
- Börtörések napja.
- Látogatás Petróénál.

Az új formula.

Arad, január 10

Ismeretes a tréfás ötlet az ágyu készítéséről, a mely szerint előbb egy lyukat vesznek s a körül öntik az érchengert. A mi politikai bonyodalmaink megoldásával hajszálnyira így vagyunk. Elsőbbet is és elejétől adva van egy változatlan és elmozdithatatlan *negativum* és ezt körül kell önteni pozitív alkotások vasgyűrűjével, a mely örökös egységbe forrassa Hunniát Ausztriával, a magyart az osztrákkal, hazánk érdekeit egy idegen országgal, mely megélhetését nálunk keresi és nálunk kell hogy találja. Egy tilalomfa van alkotmá-

nyunk főoszlopaként felállítva és arra kell közgazdasági épületünk bordáit föltámasztanunk; egy non poszumusz, egy negáció keretébe kell megélhetésünk pozitív föltételeit belefoglalnunk.

Még nem tudjuk, mik és *hogyan szövegezzék* e tevőleges rendelkezések, de azok középpontját, azt, hogy mit nem lehet és nem szabad, azt tudjuk, fájdalom sok-sok év óta és ennek az adott semminek, az alkotmányunkban tatóngó ezen lyuknak vagyunk a nyomorultjai. Azt tudjuk, hogy nem szabad, nem lehet külön vámterületté alkotnunk hazánkat, nem szabad nyers-terményeinket magunknak földolgoznunk, mert akkor éhen halnak osztrák testvéreink; nem szabad önálló kereskedelmi politikát üznünk, mert akkor a három színű lobogó és nemzeti címer alatt hirdető külképviseletünk széles e világon, hogy létezőnk, mert akkor a román, a görög, a bolgár nyelv mellett még a magyart is beszélnék Kelet piacain, mert akkor mint egységes nép hatalmasakká és gazdagokká lehetnénk és nyakára nőhetnénk a kölcsönös gyűlölködésben forrongó és erjedő Ausztriának. És a lehetetlenség köré és fölé kell építenünk a nagy, a gazdag, a boldog Magyarországot!

E feladat megoldásával foglalkozik már régóta két ember, kiknek az lett volna első feladatuk, hogy *ketten egymással* egyezzenek meg; nos, négy év múlva ők ketten megegyeztek — *állítólag*, mert hiszen

még nem szabad megtudnunk miben, miután még nincs az egyezés szövegezve.

Most hát az a kérdés, mikor fog a kétszer 15 milliónyi nép emitt és amott ugyanazon módzatok fölött megegyezni, melyek fölött 2 ember 4 év után még most sem egyezett meg? Elkérdésre a számok azt mondják, hogy soha, a politikai konstellációk pedig igazolják a kalkulus szomorú eredményét. A további kérdés az, hogy mi lesz hát akkor? mert tudvalevő, hogy soha se volt úgy, hogy ne lett volna valahogy? Erre a kérdésre azonban a saját értesülésünk-ből nem telik ki a felelet; *osztrák* szomszédainkhoz kell mennünk, a hol tudvalevőleg kevésbé titkolódnak, s a kik már ennél fogva is jobban ismerik a dörgést.

A bécsi „Zeit“ egyik legutóbbi száma „Egy új Széll formula“ feliratu cikkében foglalkozik azon eshetőségekkel, melyek majd akkor állanak be, ha az osztrák parlament nem törvényesítené a kiegyezést; a magyar törvényhozás itt nem jó tekintetbe, mert e felől már bizonyosak odá át is. A bécsi ujság e föltett kérdésre nem felel ugyan megnyugtató bizonyossággal a történendőknek, de nem enged kétségbe sem esnünk. Azt mondja ugyanis, hogy a 14-ik paragrafus, mely az osztrák alkotmányosság szellentüje, s arra van hivatva, hogy az állam létérdekeit érintő sürgős intézkedéseket rendeleti uton is életbe lehet léptetni, hogy ez a 14. §. a kiegyezést is életbe fogja léptetni. És ez

TARCA

A hétről.

A gróf belefúl a vízbe . . .

— Színházmentés. —

A gróffal, hallották, hogy mi esett?
 A gróf, a gróf a vízbe esett.
 Szó van róla egy ódon operába:
 Megbicsaklott ő méltósága lába,
 A háborgó habok közé kerül,
 S kiúszna, de nem sikerül;
 S míg így kacsintgat véle a halál,
 Segítség után kiabál.
 Parthoz rohan katonaság és a nép:
 Kimenteni a gróft — ám előbb
 Kórusba csődül, hosszú dalba fog,
 És zengi harmincöt torok,
 Hogy: a gróf belefúl a vízbe,
 A vízbe, a vízbe, a vízbe,
 Mentsük őt, mentsük őt,
 Őt, a szenvedőt.
 Fújják cisz-moliba és dur-cébe.
 De egyiknek se jut eszébe,
 Hogy a mig fújják, szakadatlanul

A gróf százszor is belefúl,
 A gróf, a gróf a vízbe fúl

Zilahival, hallották mi esett?
 Az is szomorú egy eset.
 Zilahi, azt hitte, szegény,
 Hogy nincs a földnek kerekén
 Könnyebb ügy, mint a direktorság,
 És ehhez kötötte a sorsát.
 Ki arravaló, jó színházra lel,
 Azt néki csupán igazgatni kell,
 Igazgatni azt balra-jobbra,
 Tökéje így nő mind nagyobbra.
 De be se ért egy kurta évet:
 Mikor belátta: — tévedt.
 A halandón megesik hébe-hóba,
 Hibát csinál a kalkulációba.
 Hanem a baj nem oly nagyon akut,
 Van eszköz, mely segíteni tud,
 A városházán, haladék nélkül,
 Bizalmas értekezlet összeül,
 S bizalmas hangon fújja, zengi,
 Az ötven, ki az ügyet menti:

Hogy Zsül belefúl a vízbe,
 A vízbe, a vízbe, a vízbe,
 Mentsük őt, — őt a szenvedőt.
 Tegyük valamit érte,

Irjuk a nyári bért le,
 Indítsunk érte akciót,
 Hogy kapjon több szubvenciót,
 Akármit, de az égre,
 Tegyük valamit érte,
 Valamit érte, mulhatatlanul,
 Különben a vízbe fúl,
 Zilahi a vízbe fúl.

A nagy dolognak vége ez lett:
 Kudarccal járt az értekezlet.
 Az ülés, hogyha még olyan oizalmas,
 Szó, szó csak, üres eszme-halmaz.
 Színházmentésre, ha komoly a szándék,
 Nem kell béralkúvás, ajándék,
 Ne indítsanak akciót.
 Van arra még:
 Ejtsék szerét — ez ó igazság. —
 A színházat hogy látogassák.
 Mert úgy virul csak a színészet,
 Ha több néz, mint a hányat néznek.
 Kár minden ötlet, régi, új,
 Mig ez nincs, mindhiába fúj
 A kar moll cé-be és dur-cisz-be,
 Hogy Zilahi beleesett a vízbe,
 A vízbe, a vízbe . . .

Forgács.

ellen a legszélsőbb balnak sem lehet kifogása, és nem mondhatja, hogy e módzat mellett nem az alkotmányos Ausztriával volnánk kapcsolatba, mert hiszen az osztrák alkotmányban a 14. §. is benne van.

A „Zeit“-nak Budapestról megrendelt felfogása szerint nem is ott van a baj, hogy a kiegyezést esetleg a 14. §. rendelkezése szerint léptetnék életbe, hanem ott, hogy ez utóbbi esetben osztrák részről nem volna annak érvénye ép oly sziklaszilárdan a 10 évre biztosítva, mint a hogy azt a magyar törvénynek fogják biztosítani. Sőt inkább megtörténhetik, hogy egy — időközben életképesé lett — osztrák Rajxrá tányalás alá veszi a kiegyezést és azt annak rendje és módja, minden esetre a saját szája ize szerint megváltoztatja, a miről aztán az 14. §., de a magyar törvényhozás sem tehet. A legujabb kérdés tehát az, hogy miként lehessen a 14. paragrafus pótrendelkezésének 10 évi hatályt biztosítani? E kérdés megoldására lesz hivatva a „Zeit“ szerint a készülöben levő — legujabb formula.

A kiegyezés munkája. Budapestról táviratozza tudósítók: Körber dr. miniszterelnök valamint az osztrák földmívelési és kereskedelmi miniszterek a szakelődökkel együtt ma délután Budapestre érkeztek, a kiegyezésről szóló jegyzőkönyvek utolsó revíziójára és aláírására. Az osztrák miniszterek ma délután 4 órakor megjelentek a miniszterelnöki palotában, a hol Széll Kálmánnal, Lukács László, Darányi és Láng miniszterekkel rögtön munkához láttak. Az osztrák miniszterek holnap estig maradnak Budapesten.

A közoktatási bizottság ma délelőtt 11 órakor Berzeviczy Albert elnöklete alatt ülést tartott, a melyen jelen voltak Wlassics Gyula miniszter és Zsilinszky Mihály államtitkár. Az ülésnek egyetlen tárgya előadaválasztás volt, a közoktatásügyi miniszter legutóbb beadott három jelentésének referálására. A bizottság a jelentések előadójává Széll Pál bizottsági jegyzőt választotta meg. A jelentéseket a legközelebbi napok egyikén veszi tárgyalás alá a bizottság.

Vallomás.

Irtá: Erdős Renée.

A kis éji lámpa gyöngé világa árnyékban hagyta a falat, a butorokat, csak épen a beteg ágyára vetett egy kis halvány piros fényt, úgy, hogy az asszony sápadt arcát egészen jól lehetett látni.

— Mért nem beszél nekem valamit, édesem — susogta oly gyöngé és reszkető hangon, hogy az ágylábánál virrasztó férfi megre megett tőle — lássa, most nagyon sok szépet kellene mondania nekem. Hiszen tudja, hogy nemsokára vége lesz mindennek... engem elvisznek innen és én többé sohasem hallom a hangját...

Sírni kezdett csöndesen, szomoruan. Végtelen fájdalmas, zokogó sirással, a hogy csak a haláltól félt asszony tud sírni.

A férfi összeszorította az ajkát, hogy uralkodni tudjon magán, de végzetetlen kint érzett a szívében és attól félt, hogy minden pillanatban kitör a könye. Az asszonyt elszáritotta könyeit és mosolyogni próbált.

— Hígyja el, ma olyan erősnek érzem magam. Ha nem mozdulok, azt hiszem, nincs semmi bajom. Most mindent elmondhatna nekem, őszintén, a hogy még sohasem beszélt velem. Mindent magáról és a hozzám való érzéseiről. Én tudom, hogy sohasem szeretett engem igazán, nagyon, a hogy megérdemeltem volna. Érttem is, hogy megcsalt. Az ilyen férfi, mint maga, nem lehet csak egy asszonyé. Mert ma-

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 10.

A tegnapi teli padok helyett ma négyötöd részben üresen tátong a képviselőház ülésterme. Arányilag még a néppárt padjai a legnépesebbek, mert tudnivaló, hogy a bevándorlási törvényjavaslat van napirenden és ez a téma nekik nagyon hálás. Tegnapi szónokuk: Buzáth Ferenc, alaposan ki is aknáztta. Ez birta rá Visontai Somát, hogy a mai ülésen szóljon fel. Tulajdonképen már tegnap kellett volna beszélni. De tegnap Ugron Gábor barátságosan intette:

— Jobb lesz ma nem beszélni, mert a Ház hangulata nem igen kedvez a romániai zsidóknak.

— Barátom, — felelte Visontai — akkor akár holnap se beszéljek, mert a Ház hangulata holnap se lesz e tekintetben kedvezőbb.

Igy történt, hogy Visontai tegnap csakugyan nem beszélt (igaz, hogy azért nem beszélt, mert kettőre járt az idő, mikor rákerült a sor), ma azonban, nem törődve hangulatokkal, szólásra emelkedett. Szólt pedig a néppárt papjainak közvetlen közelében és a néppárt hallgatta teljes figyelemmel, sőt élénk helyesléssel.

Részletes tudósításunk a következő:

(A bevándorlási javaslat.)

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Fejérváry Géza báró, Piósz Sándor, Wlassics Gyula és Cseh Ervin miniszterek.

Elnök az ülést fél 11-kor nyitotta meg és bemutatta az irományokat.

Dedovics György jegyző jelenti, hogy Csá-volszky Lajos Lamsdorff orosz külügyminiszter bécsi útja tárgyában és Szederkényi Nándor az ujság-elárúsítás tárgyában interpellálni fognak.

Következett a bevándorlási javaslat folytatolagos tárgyalása.

Visontai Soma: A németországi ki- és bevándorlásról, majd a magyarországiakról beszél hosszasan és mindenben igazat ad Buzáth barátjának, hogy a felvidéki bevándorlás ártalmára van a hazai zsidóságnak, de a nemzet egyetemének is. A felvidéki uzsoráskodás rendkívül szegényíti az ottani népet és sajnálattal tapasztalja, hogy a kormány mindeddig semmit sem tett az ottani tömeges uzsoráskodás megállítására. Pedig az uzsoráskodás és a lengyel

és orosz zsidóság beözönlése nem a zsidóság kérdése, hanem egészen nemzeti kérdés. Utal ezután Egan beszédeire és irataira, amelyekkel teljesen egyetért. Hivatkozik arra, hogy Egan a felvidéki zsidóságot földmívelésre akarta fogni, épen a zsidó földmívelésügyi egyesület kérelmére. Igazat ad Buzáthnak abban is, hogy a felvidéki zsidó hitközségek maguk kérték többször is oltalmat a bevándorlók ellen. A javaslatban azonban ügyelni kell arra, hogy el ne riaszszuk az idegen és bevándorolni óhajtó tőkéseket. A javaslatot pártja nevében is örömmel elfogadja, de a részletekben módosításokat fog benyújtani és azok elfogadásától teszi függővé a harmadik olvasásban való szavazatát.

Ezután a romániai kivándorlásról szól és utal a romániai zsidók helyzetére és a nemzetközi jogra hivatkozva kárhóztatja azt a bánásmódot, a melyet az ottani zsidók iránt a román állam tanusít. Romániát fel kell hívni a berlini szerződés betartására. Ezt pedig a magyar minisztereinknek kell megtennie. Hívja ő fel külügyi hivatalunk úján a román kormányt a berlini szerződés betartására. Utal és idézi a berlini szerződés ama pontjait, a melyek a szabad iparüzés jogáról szólnak, s a melyek a vallásfelekezetek békéjét biztosítani kívánják. Ismétli, hogy a javaslatot pártja nevében elfogadja.

(Felekezeti kérdések.)

Uray Imre: Csak nagyon röviden akar szólni. Nem tud eléggé csodálkozni a felett, hogy a mikor egyes vidékek már egészen le vannak tarolva akkor gondol a kormány a veszedelmes uzsora megállítására. Erre a javaslata már régen szükség lett volna. Igérték is a kormányok egyik a másik után, de itt is bebizonyult, hogy ember teszi a fogadást, eb, aki állja. (Derűtség.) Semmiféle vallási türelmetlenség sincs benne, semmiféle zsidó szempont, ellenszenv nem vezet, csak magyar szempont. (Élénk helyeslés a néppárton.)

A felekezeti kérdést nem kedveli, jól tudja hogy minden bagoly a maga fiát dicséri. Az antiszemizmust nem helyesli, de tudja, hogy azt itt nálunk nem egyszer mesterségesen szították. A zsidónak az a biztatása sem vigasztal, hogy zsidók után engem az urakat ütik. Mert ha engem ütnek, akkor utánam nem marad semmi, engem már tönkre tettek és így egy boldogabb világba kerülök, de ha a zsidókat ütik agyon, ők azt a vagyont hagyják itt, a melyet tőlünk szedtek össze. (Nagy derűtség a néppárton.) Nekik tehát több félteni valójuk van. De hát ő nem antiszemitáskodik, hiszen a falusi zsidó az ő portáján keservesen panaszkodik a bevándorló zsidók ellen, a kik őt szipolyozzák ki első sorban. A javaslatot örömmel fogadja el, csak azt kívánja, hogy a határszé-

gát keresik — és nem lehet mindenkit elkergetni — nem igaz?

Mosolygott derűlten, fölényesen, mégis egy parányit nyugtalanul és azután tovább beszélt.

— Lássa, én eleinte sok bajt csináltam magának; nem tudtam elfogadni mindent úgy, a hogy van. Magamnak akartam osztatlanul, egészen és majdnem beleőrültem a gondolatba, hogy ez lehetetlenség. Hiszen tudja, micsoda örültségeken törtem a fejem! Arra gondoltam, hogy megölöm magát. Akkor nevetett...

Elhallgatott és lehunyta szemét. Nem volt fáradt, csak a gondolatai közt keresgélte egyet, a mihez forrón ragaszkodott, ami nélkül egy percig sem tudott ellenni.

— En magát úgy szerettem, ahogy csak egy jó asszony szeretni tud. Mert én jó voltam, ugye. Mindenki szemében, a mig maga nem jött — azután csak magamnak és magának. De jó voltam egyszer-másszor, a mikor igen rosszul bánt velem: próbáltam megcsalni. De nem ment. Sehogysam ment. Pedig akkor úgy beszéltem, mintha eltávolodtam volna magától — más valakihez. De csak azért, mert szégyeltem, hogy olyan gyámoltalan vagyok. Most nincs mit titkolni rajta. Bizony én csak magát szerettem és egyedül csak magát.

Félrehajtotta a fejét és mérhetetlen indulattal szorította ajkához a férfi meleg fehér kezét.

— És ha elgondolom, hogy már két éve mult — folytatta tovább — két éve! A maga szereimel nem tartottak ilyen hosszú ideig. De

mellettem megmaradt. Könnyű volt. En magam is sokszor belefáradtam a szenvedésekbe és akkor hónapokig is távol tartottam magamtól. Mihelyt aztán elfelejtettem a méltatlanságokat — megint visszahívtam. Es maga jött, oly örömmel, oly sugárzón, mint a gyermek, a ki visszakapja egy kedves, elveszettnek hitt játékszerét...

Akkor egy pár hétig talán hü is volt. Vagy legalább nem követett el nagy rosszaságokat. Úgy örült mindennek, a mi körülöttem és rajtam látott. Isteninek mondott és nem tudott betelni velem. S én olyankor azt gondoltam: Jó ég, meddig fog ez így tartani? Mert tudtam, hogy nem tarthat soká. Amint hogy nem is tartott. Elment, visszajött, elment, visszajött és mentől többször ment el, annál nagyobb melegséget hozott nekem vissza. Így aztán nem unhattuk meg egymást. Ugye, ez olyan állapot, mint egy szép és értékes feleségé, akinek léha az ura? Nem?

A férfi a haját simogatta és nem felelt. Nézte a beteg arcát, nagy fekete szeméit, sápadt, vértelen ajkát. Szomorú volt.

— Ha most nem halnék meg — mondta tovább az asszony — tán megértem volna, hogy egészen és örökké az enyém lesz. Az igazságos dolog lett volna. Bizonyos, hogy mind a ketten nagyon boldogok lettünk volna. De hát az embernek semmi sem sikerülhet egészen. Most csak az fáj, hogy el kell mulnom és magából semmit, de semmit sem vihetek magammal. Meg fog siratni. Ez lesz az egész.

len a bevándorlóknak a hatóság előtt kelljen jelentkezniük. (Helyeslés.)

(A galiciai zsidók.)

Zboray Miklós: Nem kell többé titkolni, hogy ez a javaslat a galiciai zsidóság bevándorlása ellen szól. Hogy ezt a kérdést megvilágítsa, statisztikai adatokat sorol fel a bevándorló zsidókról. Szabolcsmegyében és vidékén 400.000-re szaporodik fel a zsidóság.

Rakovszky István: Nem igaz! Több! (Derűtség.)

Zboray: Rakovszky azért tartja többnek, mert a föld területének, mint be fogja bizonyítani, nagyobb része zsidók kezében van. (Derűtség) Ugyancsak statisztikai adatokkal bizonyítja, hogy Magyarországon rövid idő alatt 52 o/o-al szaporodik a zsidóság.

Rosenberg Gyula: A halálozási és születési arányt nem veszi figyelembe.

Zboray: Örülne, ha Rosenberg bebizonyítaná, hogy nem szaporodott a zsidóság. (Derűtség.) A földbirtokok statisztikájából azt bizonyítja, hogy a föld területének fele zsidók kezében van. Ezzel szemben csak örvendetes, hogy a sokat kárhozott hitb. zományok megakadályozzák a zsidó birtokok szaporodását. Ezzel a statisztikával kedveskedni akart a háznak. (Derűtség)

Ez a javaslat nem védi meg az országot a bevándorlástól és tág teret hagy fenn a galiciai zsidók további bevándorlására is. Ennek főoka az, hogy a közigazgatás rossz és a közigazgatási tisztviselőknek nincs hatáskörük arra, hogy szigorúan elejét vegyék a további bevándorlásnak. Mindezeknél fogva nem fogadja el általánosságban sem a javaslatot.

(A javaslat megzavazása.)

Elnök az ülést felfüggeszti. Szünet után:

Szöll Kálmán miniszterelnök mindenekelőtt a felett csodálkozik, hogy éppen azok, akik legjobban sürgették a javaslatot, nem fogadták el. Nem érti, hogy miért bocsátkoztak egyesek antiszemitikus bírálatba és mérlegelésbe, holott a hazafias zsidók maguk is óhajtják a javaslatot, amely különben nem is felekezeti ellen irányul, hanem idegen, gyanús elemek ellen, a kik kárára válnak az országnak (Zajos helyeslés jobbról.) Itt nincs felekezeti intézkedésről szó sem, s ha valaki megbecsüli a hazafias zsidóságot, akkor ne csak ezt mondja, de a szerint beszéljen, gondolkozzék és cselekedjék is. (Élénk tetszés.)

A miniszterelnök a szónokokkal polemizálva kijelenti, hogy az uzsoráskodásnak és csalásnak hivatalból való üldözésére a kellő intézkedés megtörténik. A javaslat gondoskodik a bevándorlás szigorú ellenőrzéséről.

Erre a javaslatot általánosságban nagy többség elfogadta. A részletes vitát hétfőn kezdi meg.

(Lamedorff gróf.)

Következtek az interpellációk.

Csávolszky Lajos a miniszterelnökhöz intézett interpellációjában felvilágosítást kér Lamedorff gróf orosz külügyminiszter utjának igazi céljáról.

Az interpellációt kiadták a miniszterelnöknek. **Szederkényi Nándor** interpellációját szerdára halasztották.

TÁVIRATOK.

Chamberlain Dél Afrikában.

London, január 10. Egy tegnap este feladott johannesburgi távirat szerint **Chamberlain** gyarmatügyi miniszter tegnap egész nap kihallgatási kérvények elintézésével volt elfoglalva. Chamberlain hajlandó mindenkit fogadni, aki hasznos felvilágosításokat vagy javaslatokat akar vele közölni.

London, január 10. A lapok jelentik Pretóriából 8 iki kelettel: **Chamberlain** gyarmatügyi miniszter egy bur felirat átadása után beszélgetett a bur vezérekkel és ez alkalommal szóba kerültek azok a pénzüsszegek, amelyeket Transzválból Európába küldtek. **Schalk-Burger** kijelentette, hogy nincs tudomása arról, hogy nagy pénzüsszegeket küldtek volna Európába. — Azt hiszi, hogy azt a pénzt, amelyet a bányákban lefoglalt aranyért kaptak, a háboru költségeire fordították. Meglehet azonban, hogy maradt még fölösleg és ő hajlandó résztvenni a pénz visszaszerzésére irányuló törekvésekben. Chamberlain azt válaszolta, hogy tudomása van róla, hogy a pénzre vonatkozó könyveket Európába küldték, ahol azok eltűntek. Hogy kinek küldték a pénzt, azt nem tudja s a míg ezt meg nem tudják, lehetetlen számadást kérni. **Botha** kijelentette, hogy már lépéseket tett a pénz visszaszerzésére.

A Dardanellák kérdése.

Konstantinápoly, január 10. Anglia a portához jegyzéket intézett, melyben követeli, hogy a török kormány engedje át a Dardanellákon az angol torpedóhajókat is, amint azt oroszországnak megengedte.

Páris, január 10. Az angol kormány felkérte a francia, olasz és osztrák-magyar külügyi kormányokat, hogy csatlakozzanak az ő álláspontjához a Dardanellák kérdésében. Itt nem tartják valószínűnek, hogy a többi hatalom csatlakoznék Anglia akciójához.

A csatorna-hálózat és a víz-árak.

Arad, január 10.

I.

Deutsch Bernát és társai megfélebbezték azon közgyűlési határozatot, mely szerint ki lett mondva, hogy mindaddig, míg a tulságos magas víz-árakat a vállalat le nem szállítja, a Shone rendszerű csatorna-hálózatnak kérelmezett tovább terjesztését a napirendről levegélyék.

Engemet véletlenül közelről érdekel a felebbezés, mert a nyilvánosság előtt egy más lap hasábjain én kezdtem ezen kérléssel foglalkozni és hogy most az Aradi Közlönyben folytatam az erre vonatkozó észrevételeimet és a nagy közönségnek ajánlott figyelmeztetést, csakis azt jelenti, hogy minél szélesebb alapon legyen alkalma az érdekelt és pedig igen érdekelt közönségnek az ügyet figyelemmel kíséreni, és a mint a fentjelzett határozatot legjobb belátása szerint igazságosnak és egyedüli mentő alkalomnak tartja, vagy annak ellenkezőjét véli: a szerint foglaljon állást ezen-tul is, mert nemsokára lesz alkalmunk a kérdéssel ismét foglalkozni a városi közgyűlésen.

Megirtam annak idején, hogy a vízvezeték létesítésénél — annak elfogadott és kötelezővé tett vonatkozó feltételeinek megállapításánál tévedéseknek, tájékozatlanságnak lettünk áldozatai. Ezt az öreg hibát ugyan nem csak én fedeztem fel egyedül, meg van erről győződve mindenki alaposan.

De arról van szó, hogy tévedtünk, jóhiszeműségünk félrevezetett bennünket. Tévedni emberi dolog, de hibát elkövetni és azt jóvá nem tenni, ha arra alkalom kínálkozik, az már meg nem bocsátható könnyelműség. És tekintve, hogy jelen esetben nem egyesek, nem a magunk egyedüli érdeke van szóban, akik a felett határozunk, vagy a jövőben határozni fogunk, hanem sokan, igen sokan vannak, akik kényszerhelyzetbe jutva tévedéseink miatt, joggal elvárhatják, hogy az elkövetett tévedést lehetőleg jóvá tegyük, vagy annak súlyát enyhítsük.

Sajnos, hogy még ma is találkoznak legjobbjaink között olyan nézetűek, a kik egyszerűen általánosságban, csak úgy odavetve megjegyzik, hogy a víz drága ugyan, de jó és azontul nem törődnek vele, vagy kényelmetlennek tartják a kérdést számokban is tanulmányozni.

Szerettem volna **Deutsch Bernát** urfelebbezésének indokait megismerni, de nem sikerült.

De hát mi ez? Köny? Viz. Semmi. Es egy hét mulva csókolódnai fog egy másik asszonynál.

Ne mondja, hogy nem. Miért is ne csókolóznai? Hát nem mindegy az nekem? Hát érzem én azt? Fájhat az már nekem? De most még fáj. Most még rettenetes elgondolni is. Hogy itt marad és éppen úgy folytatja az életét, mintha mi sem történt volna. Reggel felkel, este lefekszik és sohasem felejt el beparfümözni a zsebkenőjét. Talán virágot is küld valakinek... Nem rosszaságból, irántam való kegyeletlenségből, de mert így szokta eddig is. És mert az élet csak élet, azt folytatni kell és lehetőleg mentől kellemesebben. Az egyik kiáll — azt el kell felejtetni, miután feltámasztani úgy sem lehet többé... Mire való a sok sópánkodás? Eljen az élet!

Keserűen nevetve nyult az asztalkán álló pohárhoz. Vízet ivott.

— Így, lássa. Nem akarok csinálni semmi érzélgős komédiát. Egyet azonban még is szeretnék. Szeszély ez is. De egy haldokló szeszélye. Igérje meg... igérje meg nekem... hogy a halálom után egy rövid ideig, nagyon kis ideig... elkerüli az örmöket. Az asszonyokat! Igen? Mondjuk hogy egy hónapig... csak egyetlen hónapig. Gondolja el, milyen rövid idő annak, a ki idefönn él és munkával tölti be a napjait. Azoknak, a kik odalenn vannak, bizonyára hosszú. Ha megígérné, nagy jót tenné velem. Igérje meg! Mondok valamit: akár meg se tartsa azután. Csak igérje meg!

Elhallgatott — nagy, lázas fényben égő szemével a férfi szeméibe meredt. Az lehajtotta a fejét.

— Megígéri?

A férfi torka összeszorult. Egyetlen szót sem birt kiejteni.

— Nem igéri meg? Nem? Ezt a keveset? Ezt a semmit? De igen. Hát ne szóljon. Csak intsen a fejével Oh be megnyugtatt vele. Edes...

Ebben a pillanatban nagyot lobbant az éji lámpa és hirtelen seregéssel kialudt. Az asszony rémülten sikoltott fel.

— Isten, segits!

A férfi nyugtatgatta.

— Legyen nyugodtan drágám. Csak gyertyát gyújtok és tovább beszélgetünk. Bocssássa el a kezeimet.

— Nem... nem... lihegett az asszony. Nem akarom, hogy itt hagyjon. Ha elveszi a kezét én... én...

Nem bírta tovább — erőlködött, hogy a férfi kezét a kezében tarthassa — de nagyon elgyengült, visszaesett a keze a takaróra...

Par pillanat mulva ismét világos volt a szoba. A férfi magint leült az asszony ágyára és megcsókolta a hideg verejtékes homlokát.

Az asszony felbőzött. Mély, vádoló, fájdalmas pillantást vetett a férfira és újra lecsukta a szeméit.

Amaz pedig mellé hajította a fejét és őszintén, melegen, — hogy úgy hangzott szava, mint egy apostoli kinyilatkoztatás — mondta az asszonynak!

— Esküszöm neked, esküszöm mindenre, hogy a mióta téged ismerlek, senki sem állt közelebb a szívemhez, mint te. Mindig szerettelek, akkor is, mikor rossz voltam hozzád és mindig foglak szeretni és soha téged el nem felejtlek. Hallgass rám! Esküszöm neked, hogy soha asszony nem volt nekem oly drága, mint te voltál és a míg élek — értsd meg — a míg élek mindig csak téged foglak szeretni és soha senkit többé... soha senkit... esküszöm...

Az utolsó szava sirásba olvadt már. Megtörve borult le az ágy mellett és halkán sirt, csendesesen, fájdalmasan. Aztán megint az asszonyhoz fordult, a ki némán, sóhajtás nélkül, csukott szemekkel feküdt a párnákon. Az arca sápadt és nyugodt volt.

— Megértettél? mondd: megértettél — kérdezte a férfi — és megnyugtatt az, a mit mondtam? Ez a késői kárpótlás, ez az utolsó vallo-másom, mondd?...

Hogy az asszony nem felelt, közelebb hajolt hozzá.

De a másik pillanatban már rémülten tántorodott vissza.

— Késő — susogta magában dermedt ijedelemmel — késő... és nem hallett semmit abból a mit mondtam. Es elment... anélkül, hogy megtudta volna, meanyire szeretem...

rült abba bepillantanom, s éppen ez a körülmény kényszerít arra, hogy én is felebbzök három illetékes forumhoz a nyilvánosság útján.

Mielőtt megnevezném az illetékes forumokat, melyekhez tiszteletteljes felebbezésemet ez uton benyújtom, bátorkodom idevonatkozó indokaimat elmondani.

El fogom mondani, miért tartom veszedelmesnek a városban terjesztett híresztelést, hogy a csatorna és vízvezeték kiterjesztésével olcsóbb lesz a víz, olcsóbb a csatorna-adó.

Hogy miért tartom elérhetőnek azt a törekvést, miszerint a tulságos magas vizárakat a vállalat saját érdekei is lefogja szállítani. Ezek után áttérek a szomorú történet kezdetére, s kérve kérem városunk összes polgárait, ne terheltesse az ügy iránt érdeklődni, ha kell, mellettem, ha kell, ellenem tanuskodni magatartásukkal a szerint, a mint az ügy fontossága és az igazság a közügy érdekéből megérdemli.

Történt ezelőtt tíz esztendővel, hogy a sokszor emlegetett Shone rendszerű csatornázás kiépítését a városi törvényhatóság elrendelte és azt egy megjelölt körzetbe, egyelőre mintegy 17000 lakossal benépesített városrészre, a mindenki által ismert feltételek alapján, kiépítette.

Miután tudvalevő, hogy a Shone-rendszer öblítő-rendszer és így vízvezeték nélkül el nem képzelhető, gondoskodni kellett a vízvezeték létesítéséről is.

Tekintve, hogy a csatornázásra már majdnem egy millió forintot vettünk kölcsön, nagy gondot okozott, hogy annak elengedhetlen kiegészítő részét, a vízvezeték, a mely mű három, esetleg négyszázezer forintba is kerülhet, hogyan fogjuk kiépíthetni pénz nélkül?

Valamint egyes embert az életben, épp úgy egy várost is jó és balszerencsése két oldalon szokta követni, az egyik ilyen feltételt képviselte egy váratlanul megjelent vállalkozó és azt mondta, hogy ne busuljunk azért, mert nincsen pénzünk, neki sincs, de majd lesz.

Csinál ő vízvezeték olajat, hogy még a dédunokák is meg fogják emlegetni. De előbb neki bizonyos feltételek kellene, mert ő bizonytalanra nem költsékezik, próba kut furására stb. nem vállalkozik.

Megillető bizalommal és udvarias előzékenységgel fogadtuk a derék ajánlattevőt és nagyon természetesen vettük az ő szerény kívánságát, mely szerint bizonytalanra kutat nem áshat, sőt azt is mondta, hogy az általa ajánlott méltányos feltételek alapján a víz használat joga és kötelezettsége szabályrendelethez lenne szabályozandó, mely esetben ő képes és hajlandó az egész vízművet egy *utólagosan* bemutatandó költségvetés alapján kiépíteni, mely költségvetés alapján, ha nekünk úgy tetszenék, a vízműveket bármikor egy évi felmondásra megválthatjuk.

Itt kezdődött a hiba. A fejleményekre következő cikkemben fogok rámutatni.

Domonkos Lajos.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület választmánya január hó 12-jén (hétfő) délután fél 3 órakor a polgári fiúiskola dísztermében (Weitzer János-utca) ülést tart, melyre a választmány összes tagjait tisztelettel meghívja: özv. Hauser Károlyné, egyes. elnök. Minthogy igen fontos kérelmet kell megbeszélni, kérem a választmány tagjait: legyenek szívesek az ülésre okvetlenül eifáradni.

(*) A Székely-Otthon választmánya holnap, vasárnap délután a Vas-szállóban ülést tart, amelyen elszámolnak a székely-bazár jövedelméről, megállapítják az ideai közgyűlésnek és annak a társasvassorának napját, amelyet a kiállítás sikerének öröme fogják megtartani.

(*) Az ipartestület előjárósága f. hó 12-én d. u. 5 órakor az alábbi tárgysorozattal rendes havi ülést tart: 1. Az elnök előterjesztései. 2. Mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Havi jelentések és számadások bemutatása. 4. Iparigazolvány tulajdonosok közötti változások. 5. A hazai ipartestületek központi bizottságának leirata. 6. A szegedi ipartestület gyászjelentése. 7. Tiszánána és vidéki ipartestület átirata. 8. Az aradi vizgázott és

jogosított kőmives mesterek egyesületének előterjesztése. 9. Indítványok, 10. Szabadítások.

(*) A „Kossuth Lajos” betegsegélyező és temetkezési egyesület január hó 11-én d. u. 3 órakor rendes havi választmányi ülést tart.

Egyről-másról.

(Válassz egy névtelen levélre. — Besugás és bünpártolás. — A megöregedett Carneval.)

Ira: Lux Terka.

Budapest, január 10.

A multkoriban levelet kaptam, hogy honnan, azt nem tudom, mert a földási posta bélyegzése nem látszott meg a borítékon, melyben valami névtelen olvasóm azzal támadt meg, hogy „bünpártoló” vagyok. Hogy: a nemrégiben történt kolozsvári kivégzés ellen tiltakozó emberi érzésem ne higgyem, hogy másoknál is hasonló érzést váltott volna ki s tisztelt névtelen levélíróm valósággal rám förmed, hogy miért nevezem a huszadik századot a humanizmus idejének? Továbbá, hogy: miért pártolom a „buta és hálátlan köznép” érdekében történő agitációkat?

Nincs semmi megjegyzésem névtelen levélíró kritikáira, lévén ő az, aki olvas engem és lévén én az, aki irok neki. A joga mindenestre neki is megvan, de nekem is megvan s épp így megvan mindkettőnknek a gondolkodási szabadságunk is, amelyek alaposan eltérnek felfogás dolgában, da vajjon mit szól akkor az én N. N. uram a spanyol akadémia azon eljárásához, hogy a Humberték feljelentőjét kizárták a tagok közül, mert a többiek nem akartak olyan intézetnek tagja lenni, ahol denuncians van?

Egész bizonyosra veszem, hogy N. N. ur az egész spanyol akadémiát a Rózsa Sándor bandájának fogja titulálni és hogy a Cotarelo ur neve előtt háromszor kalapot fog emelni. És nem ok nélkül. N. N. urnak ismét van igazsága, de a spanyol akadémikusoknak is igazságuk van. Cotarelo ur nagy szolgálatot tett az igazságszolgáltatásnak, mikor a hírhedt családot feljelentette, de azért én tökéletesen értem az akadémikusok föllépését, akik kényelmetlenül érezték magukat egy *besugó* társaságában.

Pedig az a szegény Cotarelo ur semmi más egyebet nem tett, mint azt, amit hónapokig tettek miniszterek, államügyészek, rendőrfőnökök: kereste Humbertéket. Sőt ő még csak nem is kereste, egyszerűen rájuk mutatott: Itt vannak Humberték! Ezzel a feljelentéssel pedig utját nyitotta egy csomó genialis szélhámos kello bünhődésének s valószínűleg azon akadémikusok között, kik Cotarelot kizárták, egy sem akadt volna, aki Humberték s a kereső rendőrök közé spanyolfalat állított volna, de azért kényes és finom érzésű emberek, anélkül, hogy sajnálkoznának a csaló családon, aligha gratuláltak Cotarelo ur szerencsés fogásához.

Lássá tisztelt N. N. ur, eszerint az én igénytelen személyiségem az ön nézete szerint, a spanyol akadémiában partnerre talált, mert mindketten *bünpártolók* vagyunk. Nem, tisztelt N. N. ur, legyen nyugodt, én abban az „erkölcstelen, romlott” Budapest városában sem pártolom a bünt, csak keresem okozatát azoknak s ha ön is ugyanezt fogja cselekedni és morális bélyegzőjét nem sűti rá vakon mindenre, rá fog jönni, hogy gyilkost hideg számítással, holt betűk alapján, lelkes kultur ember ma már nem ülhethet meg s hogy a „buta és hálátlan köznép” nem a hála fejében tesz jót az emberiség és még az öncél iránti jótékonyság is szentesítve lesz, ha általa éhes és fázó embereken segíthetünk.

Hogy pedig vigabb dologra térjek át, egy

exotikus vendégnek megérkezését kell bejelentnem, akit hajdanában vig kacajjal, nagy reményekkel vártak s ma már csak a krónikásnak és naptárírónak kötelessége róla megemlékezni.

Hej, micsoda udvartartással vonult be hajdanában ez a már megrokkant, podegrás vén Carneval! Lenge ruháju Perpsichorék röpíték kocsiját, rózsás leánykezek fontak koszorut az ifju és tüzes, kedves vendég homlokára s az illatos virágpárázathól, mi őt körülvette, pajkos Ámorgyerekek kacagó fejecskéi bukkantak elő. Oh, te álmok hordozója, Himen fátylát rejtegető, vig, kedves fickó te, hová lettek a csörgők sapkádról, hová a jókedv fáradt arcodról s miért fogy jöttődél nem örömmöket, de rossz kedvet hozasz magaddal? Mintha csak a rózsásszekereden rejtene a Pandora szelencéjét, ugy félnek tőled az emberek.

Szegény podegrás, öreg Carneval, vajjon szoktál-e filozofálni a világ járása fölött, vajjon ismered-e az idők lelkének fiziológiáját, vagy pedig elfeledkeztél mindenről, mint a nagy öregséget ért ember, aki nem emlékszik már egyebre, csak arra, hogy: mindig öreg volt. Carneval, Carneval, nem voltál te mindig ilyen öreg! Emlékezzél csak vissza azokra az időkre, mikor még az asszonyok nem hordtak selyemmel bélelt szoknyát s a báli alsójukat esztendőről-esztendőre a Zsuzsik és Jutkák keményítették és kolmizták ki a fodrait, vagy szedték rajta szép rendbe a „farkas fogakat” s a meny nyibe ma, csak egy selyem és csipkés alsószoknya kerül, annyinak az árából két eladó lányt is fellehet öltöztetni, tetőtől-talpig!

Hej Carneval, Carneval! s mikor a falusi kisasszonyokat nagy sár idején a szapuló dézsákban szállították el a markos béresek a bálteremig s ma már még a falusi kisasszonyok se tudják, hogy mi a szapulódézsza, ellenben nagyon jól tudják, hogy brokáttal bélelt, sarkig érő belépővel „illik” a bálba indulni. Amikor még tenéked jókedved volt, egy kis darab hattyuprém a nyak körül, husz esztendeig is emlegette a puha asszonyi nyakat s ma már még a hattyu színét se ismerik!

Hej Carneval, Carneval, nem nyaktörő parketten táncolta hajdanában a te sereged a szép körmagyart, csak fehérre surolt és szappannal sikosra kent puha padlón s a tükröket és képeket kölcsön kérték ki az urházakból, a rá májaik körül szép gondosan tilángléval bevonva. De nem is voltál te akkor podegrás, Carneval, minden ized úgy pattogott, mint a tűzesszakra, a lelked ujjongott, a szemed ragyogott s mosolyogtál a feszes öreg nemzeti urakon, akik éjféltűtán már úgy ropták a fekete selyemruhás sógorasszonnyal, meg komámaszszonnyal a csárdást, hogy ugy többé a tizenhét esztendősi fiu se járja!

Na, hát csak filozopálj, Carneval, okod is van rá, meg időd is van elég. Ne félj, a Redut „összes termeiben” adott bálban is álmodozhatsz a régi dicsőségedről, vagy ha többé nem emlékszel semmire, mondjuk azt, hogy: mindig ilyen öreg voltál, szegény Carneval. Pedig dehogyan voltál! . . .

SZINHAZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Papageno, bohózat. Bete: A komédiások, vígjáték. Török Irma vendégfelleptével. (Páros bérlet.)

Hétfő: New-York szépe, operette. Szoyer Ilonka vendégfelleptével. (Páratlan bérlet.)

Kedd: Boregér, operette. Szoyer Ilonka vendégfelleptével. (Páros bérlet.)

Szerda: Délután: Kendi Margit, színmű. Ifjusági előadás. Este: Hoffmann meséi, opera. Szoyer Ilonka vendégfelleptével. (Bérletszűnet.)

A vasgyáros.

— Török Irma második vendégtétele. —

Ma nem töltötte úgy meg a közönség a színházat, mint tegnap, talán a *Vasgyáros* ismert volta miatt, melynek meséje a mi modern körünkben nem tud már vonzani.

Lehet, hogy a színészek is ezért nem játszottak elég ambícióval, annyi bizonyos, hogy valami hüvösség uralkodott a színpadon. Egyedül *Török Irma* játszott ugyanazzal a művészettel, mint tegnap, kiszinezve minden árnyalatot, minden lelkiállapotot. Egyszerű és igaz volt büszkeségében, mély a fájdalomában.

Gasdy Aranka (Athénais) kifogástalanul játszott, valamint sok elevenséggel állotta meg helyét *Szabó Irma* Suzanne szerepében. *Csiky Derblay*-je nagyon jó lett volna, ha kissé több érzést, több szívet visz bele. *Ternyei* mint Octave tulságos egyoldalúságot mutatott. Hogy többet ne mondjak, mikor *Derblay* közli vele, hogy hugát neki adja, oly fanyar arcot vágott, mintha bírsalmába harapott volna. *Mariházy* (Bligny herceg) aki tegnap kitűnő Szentirmay volt, ma teljesen elejtette szerepét. Valósággal élettelen volt.

Az epizód-szerepek még inkább kiváltak, ezekben sok ügyességet fejtett ki első sorban *Békés* (Moulinet), s jól megfelelték *Göze* aranka (Sophie) és *B. Szabó József*, mint Prefont. V. J.

* *Török Irma* bucsuja *Török Irma*, a Nemzeti színház művésznője a *Komédiások* című vígjátékban fejezi be három estére szabott vendégtételeknek sorozatát. A darab most kerül színre először az aradi színpadon s így a bucsuzó mellett premier teszi érdekessé a vasárnap estét.

* *Szozer Ilona* vendégszereplése. *Zilahy Gyula* igazgató a múlt héten személyesen járt fenn a fővárosban, hogy azon művészekkel, kiknek ígéretét bírja, hogy nálunk a szezon folyamán vendégszerepleni fognak, az egyes előadandó darabokra és a vendégszereplés idejére megállapodásra jusson. Így sikerült *Szozer Ilonkát*, az operaház tagját három vendégszereplésre megnyerni. *Szozer Ilonka* a *New York szépe*, a *Bőregér* és a *Hoffmann* meséiben lép fel, mely három operettben már fényes sikereket aratott. Most hétfőn éneklie a *New York szépe* címszerepét.

* *Vasárnap délután* a *Papageno* című bohózat kerül színre, mely eddigi előadásai alatt ugyancsak zajos hatást keltett kacagtató meséje s a szereplők jókedvű alakítása révén.

* *A színpad világitása*. Az aradi színpad világitása nem a legmodernebb és nem a legpraktikusabb. Alulról is, felülről is gázlámpák szolgáltatják a világosságot s míg ezeknek kezelése egyrészt nehézkes, addig másrészt többé kevésbé tűzveszélyesek is. Mától kezdve eltűntek a megszokott öreg nemzeti színű gázlámpák a színpad földszintjéről s helyükbe villanylámpákat tétetett *Zilahy Gyula* igazgató. A színpad világitása így sokkal egyöntetűbb s kevésbé szemétronító. A színpad megvilágításának reformja csak akkor lesz teljes, ha majd a felső és oldalsó gázlámpákat is villanygökökkel cserélik fel. Erre az esetre a szízigazgatónak az a terve van, hogy a színpadra a mostani függő menyezeti-szuffiták helyett rendes menyezeti készített s ezáltal az aradi színpadnak teljes modernséget kölcsönöz.

* *Antónia mazur*. Egy fiatal aradi zeneszerzőnek első munkája jelent meg az aradi hangjegy piacon *Antónia mazur* címmel. A méltóságosan melódikus, de egyszerűsággal könnyed, divatos motívumokból készült zene-darab a szerzője invenciójáról tesz tanúságot s dallamosságánál fogva hamar ismerté lesz. Szerzője ifj. *Riegler István*, az aradi felső kereskedelmi iskola növendéke. A szerző *Abrai Lajosnak* ajánlotta művét, mely az aradi hangjegy-kereskedésekben kapható.

A villamos nagy-vasutak.

(Előadás az aradi mérnök-egyletben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Az aradi mérnök- és építész-egyesületben nagyérdemű előadást tartott ma este *Tóbiás Károly*, a budapesti *Ganz* cég mérnöke s a *Politechnikai Szemle* szerkesztője. Az előadás az olaszországi *Valtellina vasutáról* szólt, a melyet egy magyar embernek világra szóló találmányával a budapesti *Ganz* cég épített ki s amely nemcsak Európában, de az egész világon az első ilyen műszaki alkotás.

Az előadás előtt *Hegedűs László* főmérnök, az aradi mérnök- és építészegyesület elnöke bemutatta *Tóbiást* a nagyszámu hallgatóságának, megköszönte neki, hogy a kiválóan érdekes vasuti alkotás ismertetésére Aradra fáradt, azután fölkerlte őt az előadás megtartására.

A körülbelül másfél óra hosszat tartó előadás, a melyet *Rozsnyay Kálmán* által vetített képek illusztráltak, elsősorban magának a nagy vasuti villamos vontatási rendszernek ismertetésére szorított, a mely *Kandó Kálmán*, a *Ganz* és társa cég igazgató-helyettesének találmánya. Ezzel a rendszerrel építették ki Felső-Olaszországban a 106 kilométer hosszú *Valtellina*-vasutat, a melyet az elmúlt évi szeptember 4-én adták át a forgalomnak. A vasut két szempontból jelent világ-eseményt. Egyrészt azért, mert a *Valtellina* vasut az első nagy vasut, melynek forgalmát a nagy vasuti jelleg szigorú betartásával kizárólag villamos erővel látják el. Másrészt pedig azért, mert a vontatási technikai megoldása egy új villamos vontatási rendszert mutat be, mely rendszer különösen a nagy vasutak villamos vontatására alkalmas. Ezelőtt négy évvel az olasz kormány felszólította a két legnagyobb vasutársaságot, a „Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali”-t és „Strade Ferrate del Mediterraneo”-t, hogy vonalaikon nagyobb szabású kísérleteket végezzenek a villamos üzem behozatala céljából. A vasutársaságok hozzá is fogtak rögtön a kérdés tanulmányozásához és a kísérletek nagymunkáját megosztották egymás között. A *Società Italiana per le Strade Ferrate Meridionali* felszólította *Ganz és Társát* is, hogy vele egyetértően tanulmányozza a villamos vontatás kérdését. A cég mai igazgató helyettese, *Kandó Kálmán*, azután kidolgozta a magasfeszültségű forgóáramu vasuti rendszert, mely egy a vasutársaság, mint az olasz vasutak főfelügyelősége tetszését megnyerte és *Ganz és Társa* megkapta a megbízatást a társaságnak u. n. *Valtellina* vonalát az új vontatási rendszerre berendezni. A bizalom az új rendszer iránt oly nagyfokú volt, hogy olasz és idegen pénzkapcsolatokból társaság alakult „Società per la Trazione Elettrica sulle Ferrovie” címmel, mely *Ganz és Társától* a több évi, és az üzemköltségekben elérhető megtakarításokon alapuló törlesztéses szerződést átvette, és *Ganz és Társával* szemben mint készfizető megrendelő szerepel. Ezután *Tóbiás* ismertette magát az eképp kiépített villamos vasutakat. Az áramszolgáltatáshoz az *Adda* folyót használják fel, a mely *Morbegno* városánál 7500 lóerőt szolgáltat. A vasutaknak ennyire nincs szüksége, de gondoltak annak későbbi esetleges kibővítésére. A *Morbegno* mellett épült telep a vasut vonal mentén 20000 voltos áramot szolgáltat. A primair-vezetékeken a transzformator van, a mely a 20,000 Volta feszültségű áramot 3000 volta feszültségre redukálja. A vonal forgalmát tíz elektromos motorokcsi és két elektromos lokomotív segítségével bonyolítják le; az első a személyforgalomra. Egy-egy motorkocsi 150 tonnás személyvonatot képes óránként 65 kilométer sebességgel vontatni, a lokomotívok pedig 300 tonnás tehervonatokat.

A fölolvast a hallgatóság nagy érdeklődéssel hallgatta végig s annak hatása alatt általános volt a nézet: ideje volna, hogy Magyarországon, ahol annyi felhasználatlan vízierő van, a magyar embernek külföldön oly nagy sikert és elismerést aratott találmánya a villamos nagy vasutak eszméje érvényesülni és a közlekedésben alkalmazást nyerni tudna.

A fölolvast, akinek tiszteletére a mérnök-egyesület tagjai este a *Vas* szállóban társasvacsorára gyűltek össze, még ma éjjel visszautazott Budapestre.

A nyári színház bére.

(A szízigazgató kérelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

A nyári színház sokat emlegetett bérének elengedése érdekében ismét kérelemmel fordul *Zilahy Gyula* szízigazgató a város törvényhatóságához. A kérelem tudvalevőleg nem új és megismétlésére az adott bátorságot a szízigazgatónak, hogy a törvényhatósági bizottság a kérelmet már a legelső alkalommal méltányolta s hogy pénzügyi szükségből volt kénytelen annak teljesítését megtagadni.

Azóta a város pénzügyi helyzete ugyan nem javult, de úgy maga a pénzügyi-bizottság, mint a törvényhatóság tagjainak egy része tanácskozás tárgyává tették a színház válságos helyzetét s evvel szinte megmutatták azt, hogy a városatyákban meg van a készség a színházon való segítésre, amennyiben ez a lehetőség határain belül keresztülvihető lesz.

A törvényhatóság tagjai a hangulatból ítélve nagyjából méltányolják *Zilahy* kérelmét s ha ennek teljesítését a város költségvetési mérlegének egyensúlyban tartása nem zárja ki, a kérelemnek kívánatos eredménye meglesz.

A szízigazgató kérvénye szószerint így hangzik:

A szomorú helyzet sulya alatt vagyok kénytelen a tekintetes törvényhatóság elé járulni azzal az alázatos kéréssel, hogy a nyári színház után járó és a város közönségével megkötött szerződésben megállapított bérösszeg megfizetése alól kegyesen felmenteni méltóztassék.

A helyzet kétségbeejtő voltát számszerűen igazolták könyveim és minden egyes kötelezettségeimet megállapító okirataim, melyeknek igazságáról a tekintetes törvényhatóság kebeléből kiküldött bizottságnak már alkalma volt meggyőződni és azokból azt a tudatot nyerni, hogy anyagi veszteségeim ma már az eddig kitüntetett összegeket jóval felülhaladják.

A tekintetes törvényhatóság legutóbbi közgyűlésén átlátta a helyzetet és azt is, hogy nem csupán én rólam, mint a színház jelenlegi igazgatójáról, hanem a színészet válságos helyzetéről van szó, mely válságos helyzet ma már nem helyi jellegű, hanem az egész országnak egyik végzetes válságtünete.

A törvényhatóság hazafias lelkesedéssel az ország törvényhatóságai között, mint első lépést a sorompóba, közgyűlési határozatával kimondotta, hogy a kormány figyelmét felhívja az aradi színház válságos helyzetére és felterjesztést intéz abban az irányban, hogy a kormány a szubvenció sürgős felemelésével vezesse ki a magyar színészetnek kátyuba jutott szekerét.

Mialatt a felterjesztés a kormány kezébe jutott, ugyanazon idő alatt a városi tisztviselőség a már szerződés szerinti lejárási, a nyári színház utáni bér fejében 3000 korona és a régi színházépületben lévő festőterem utáni bér fejében 300 korona követelést beperesítette.

A tárgyalás eredménye az volt, hogy egyezségileg köteleztem magam a beperesített 3300 koronát, ennek kamatát és perköltégeket január 15-én megfizetni.

Ez egyezség megkötésénél két remény megvalósulása állott előttem: az egyik remény az volt, hogy a kormány a tekintetes törvényhatóság előterjesztésére, a nemzeti színművészet megmentését tartva szem előtt, a kérelemnek helyt fog adni; a másik reményem pedig az volt, hogy a szezon a derekán valamiképp olyképp fog javulni, hogy kötelezettségemnek eleget fogok tehetni.

Ez a két reményem sajnos, be nem teljesedett.

A kormány a segílyt meg nem adhatta

és arról a tekintetes törvényhatóságot leiratával már értesítette, helyzetem pedig nemcsak nem javult, hanem a magamra vállalt nagy anyagi kötelezettségeim beváltásának kényszerűsége folytán még tetemesen rosszabodott.

Igy most már nincs más remediumom, mint a tekintetes törvényhatóság nagylelkűségére, a magyar színészet iránt mindenkor tanúsított lelkesedésére és hazafiasságára apellálni és kérni a bérösszegek megfizetése alóli felmentésemet.

Ezen kérésem előzetes előterjesztése mellett ki kell jelentenem, hogy csak ezen elengedés folytán kerülhet a vezetésem alatt álló színház ismét a rendes kerékvágásba és én ismét erőt nyerve bátran indulhatok a magam elé tűzött cél felé, mely nem volt és nem lesz más, mint az aradi Nemzeti Színházat szon polcra emelni, amely polcot Arad városa és ennek nagy műveltségű, de nagy igényű közönsége méltán meg is követelhet.

Ki kell végül jelentenem most már ismételtelen, hogy a társulat szervezésénél, a műsor összeállításánál, az előadandó, darabok rendezésénél és kiállításánál, az újdonságok megszerzésénél, a művész vendégek felléptetésénél, az opera kultiválásánál csak az a művészi ambíció fog vezetni, hogy kiérdemeljem a maga teljességében egy tekintetes törvényhatóság, mint a nagy közönség teljes meglegedését és elismerését.

Midőn alázatos kérésemet a tekintetes törvényhatóság szives figyelmébe, hazafias jóindulatába ajánlom.

Maradtam a tekintetes törvényhatóságnak alázatos szolgálja
Zilahy Gyula
szinigazgató.

A kérelem fölött a január 14-én tartandó közgyűlés fog határozni.

A Polgári Takarékpénztár osztaléka.

(Legyen-e dividendum?)

Arad, január 10.

Változatos eszmecserére adott alkalmat az Aradi Közlöny pénteki vezércikke, mely az aradi intézetek múlt évi forgalmával foglalkozván, többek között az Aradi Polgári Takarékpénztár 1902. évi, esetleges osztalékát teszi szóvá. Azt olvasom ki e cikkből, hogy az igazgatóság körében két áramlat áll egymással szemben: az egyik, mely, — mint ez az új részvényeknél történt — pro rata temporis öt százalékot akar juttatni a részvényeseknek, és egy másik, mely a múlt évi nyereséget a tartalékalaphoz óhajtja csatoltatni.

Mint az Aradi Polgári Takarékpénztár egy régi részvényese óhajtok e tárgyhoz szólni és már a bevezetés kezdetén kijelentem, hogy az 1902. évi csonka év nyereségének a tartalékalaphoz leendő csatolása mellett foglalok állást. Rövidebben mondva: *ne fizessünk.*

Mindenekelőtt jöjjünk tisztába az új és régi részvény jellegével és az ebből folyó következményekre nézve. Az új részvény eddigelé csak részletbefizetés volt, melyet úgy kell kezelni, mint valamely folyószámla betétet. Igazi, teljes részvénynek csak a folyó 1903. évben vált. Az annak idején kiadott prospektus öt százalék kamatot helyezett kilátásba az új részvénybefizetések javára. Ezt tehát ki kellett fizetni.

A régi részvény osztaléka más szempontból bírálható el. És ez elbírálásnál megszívlelendők a jelen mellett e pénztárszervezet elmúlt eseményei és jövő kilátásai.

Nem szabad elfelednünk, hogy az Aradi Polgári Takarékpénztár még két hónap előtt, egy „felszámolás” alatt levő szenvedő pénztárszervezet volt, melynek reaktiválása felett sokan mosolyogtak. Csak fél éve, hogy működik e pénztárszervezet és már olyan torkosak volnánk, hogy

be sem várva egy rendes, más szóval egész év lefolyását, rávetjük magunkat e csonka év morzsáira. Hát már az első év, illetve a közgyűlés első akciója a torkosság jelében születéknél! Nagyon rossz kezdet volna. Eltekintve attól, hogy az a csonka osztalék úgy sem vész el, ha a tartaléktökéhez csatoljuk; a miénk marad az akkor is. Nem veszi el senki.

Ha egy másik, — nem erkölcsi — hanem gyakorlati szempontból vesszük fontolóra ez osztalékot, hasonló eredményre jutunk. A kérdéses öt százalékos osztalék, pro rata temporis nem lehet magasabb, mint négy korona. Hát lehet-e itt sokat gondolkozni? Nem-e kicsinyes szíben tüntetné az igazgatóságot és a közgyűlést is az oly indítvány, mely a reaktiválás első féléstendőjében részvényenként keresett négy koronát már felfalni akarja.

A Polgári Takarékpénztárnak még csekély a betétje és a fővárosi pénztárszervezetek váltóleltárszámítási előzékenysége van szüksége. Minek szépitgessük a dolgot: ez az előzékenység az Aradi Ipar- és Népbanknál történt sikkasztás nyomában járó nagymérvű visszszámítási hitel igénybevétele által erősen alább szállt. Rossz néven veszik a budapesti pénztárszervezetek, hogy az Aradi Ipar- és Népbank rengeteg nagy visszszámítási hitelt vett igénybe, anélkül, hogy a történt Bóhm-féle sikkasztásra figyelmessé tette volna őket.

Ezen körülményekkel számolni kell. Kétségtelen, hogy újabban rossz vért szülne a visszszámítási intézeteknél is, ha már az első mérlegnél az igazgatóság és részvényesek torkosságáról győződniek meg, holott jó benyomást tenne, ha tapasztalnák, hogy a Polgári Takarékpénztár irányító törvénye, az intézet megszilárdítása.

Már ennek az egyetlen érvnek is döntenie kellene. Az aradi piacnak meg kell tenni mindent, hogy a fővárosi intézetek bizalmát visszahódítsa. Ezen cél érdekében semmi eszköz ne legyen se nagy, se kicsi. Még az áldozatoktól sem volna szabad visszariadni.

A négy koronás dividendum nem áll még azok érdekében sem, kik esetleg részvényeiket eladni óhajtának. *Ily csekély osztalék csak rossz árfolyamot csinál.* Tehát még a spekuláció sem nyerne ennél a számításnál.

Olyanforma ellenvetést is hallottam, hogy a fővárosi pénztárszervezeteknél rossz benyomást szülhet, ha a „Magyar Compass”-ból kiolvassák, hogy ez az intézet nem fizetett osztalékot. Tessék elhinni, azok a nagy intézetek nem ilyen fölületességgel ítélnek meg a mérleget. Azoknál csak nyerhet az olyan pénztárszervezet, mely cselekedetei által kimutatja azt, hogy nem dividendum-politikát üz, hanem tartalékalapját erősíti.

Jól tudom, hogy lesznek olyanok is, kik „mindenáron” osztalékot akarnak. Ezeket fel kell világosítani. És ha nem lehet őket felvilágosítani, úgy engedni kell, hogy érveikkel álljanak a közgyűlés elé. Nem áll az, hogy a közgyűlésnek minden áron simának kell lennie. Szóaljjon fel a részvényes, ha más nézet van, mint az igazgatóság. Meglehet, hogy az igazgatóságban az az áramlat győz, mely az osztalék kifizetését tartja helyesnek. Nem baj, de az esetben majd szót kérek és érvelek az osztalék kifizetése ellen. Nem félek attól, hogy ezáltal megzavarom az összhangot. Sokkal károsabbnak vallok a csendes elégedetlenséget, mely azután korcsmákban és kávéházakban nyilvánul annál hangosabban. *Sőt itt az ideje, hogy a közgyűlések hangosabbak és változatosabbak legyenek.* Kár, hogy ezelőtt nem így történt. Tiszteltem az olyan igazgatóságot, mely ellentmondást nem képes eltűrni, jó

gazdasági elvei rovására alkudoznék a sima, csendes és egyetértő közgyűlés érdekében. Meggyőződéseért harcoljon ám mindenki, első sorban pedig a vezetésre hivatott igazgatóság.

És nekem, mint részvényesnek — ha kell kombattans részvényesnek — az a meggyőződésem, hogy *abban az esztendőben, a melyben husz százalékot a részvény értékéből lebélyegezték, nem szabad és nem dukál osztalékot fizetni; se négy koronát és se többet, se kevesebbet.* Frivolitás volna.

Egy régi részvényes.

Aradi Közlöny.

Január elsejével új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlönyre.

Ugy érezzük, hogy hangzatos előfizetési felhívásra nincs szükségünk. A vidék legnagyobb, legértelmesebb napilapját adjuk az olvasó kezébe, mert célunk az, hogy kimerítő gazdag hirtudattal, lapunk szellemi részének előkelő színvonalával, fölülségessé tegyük a vidéken a fővárosi lapokat.

Az Aradi Közlöny, függetlenségének teljes tudatában, a törhetlen, tiszta szabadelvűség, a nyílt szókimondás és a demokrácia fegyverével fog harcolni a jövőben is az igazságért és a közjóért.

Zászlónkon ez a jelszó áll: *Mindent a közönség érdekében!*

Az ARADI KÖZLÖNY előfizetési ára:

HELYBEN		VIDÉKEN	
házhöz hordva:		postán küldve:	
Egy évre	24.—	Egy évre	28.—
Fél évre	12.—	Fél évre	14.—
Negyed évre	6.—	Negyed évre	7.—
Egy óra	2.—	Egy óra	2.40

Gironné asszony!

(A szász udvar botránnyal)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 10.

A szász trónörökösné ügyében a mai nap szélszélű, vagy inkább lanya felvonást jelent, a mikor a szereplők, mind a színen vannak, de a meglepetés bármely pillanatban beléphet valamelyik kulisza mögül.

A ma érkezett táviratok közt legérdekesebb az a jelentés, hogy a szász trónörökösné a trónörökösné megszületendő gyermekének törvényességében nem kételkedik.

Előterbe került Giron ur, a nyelvész is. Giron ur ugyancsak meg van szorulva pénz dolgában, fűhöz-fához kölcsönért kapkod. E mellett igen ellenszenvesen viselkedik. Rendkívül felröjök neki, hogy a vele beszélőktől egyenesen megköveteli, hogy a trónörökösnét Gironné asszonynak címezzék. Erre a követelésre persze nem sokat hederitnek.

A trónörökösné helyzete abban az esetben, ha a válást kimondják, lényegesen megváltozik, mert most még megvan mindaz az előjoga, a mely az uralkodó házak tagjait megilleti. Így a rendőrség mindennemű zaklatásaitól is ment. A válás kimondása után azonban a német hatóságoktól egy igazolványt kell beszereznie, amely igazolja jó hírét. Ha a német hatóságok nem volnának hajlandók ilyen igazolvány kiszolgáltatására, úgy a genfi rendőrség attól teszi függővé a tartózkodási engedély megadását, hogy a trónörökösné pénzbiztosítékot tegyen le.

Mai távirataink a következők:

A „cabinet noir”.

Drezdából jelentik, hogy ott a hatóságok mindent elkövetnek, hogy gátat vessenek a

tianu érsek és Hamsea arkimandrita között talán szorosabb kapcsolatot képez, az, hogy Hamsea volt a nevelője Metianu korán árvaságra jutott unokaöccsének: *Metianu Traján*nak.

A püspökválasztó zsinatnak egy helye van üresedésben, amelyet a választás napjáig be kell tölteni. Ez a *belényesi*, a mely *Papp Pál* halálával üresedett meg. A Hamsea-párt erre a helyre, amint értesülünk, *Papp Miklós* nagyváradi kir. pénzügyigazgatót lépteti föl.

A vidéki színészet válsága.

Általános csőd. — Szinigazgatók egymás ellen. — A színészet állandósítása felé. — Sok a sziniiskola. — A színházi ügynökségek. — A vidéki igazgatók és a jogdíj.

Arad, január 10.

A *B. N.* mai számában körülményesen foglalkozik azon okokkal, melyek a magyar vidéki színészetet válságba kergették.

Itt is, amott is sűrűn emlegetik mostanában — ugymond — hogy a vidéki magyar színészet nagy bajokkal küzd, s nem telik bele egy-két év és bekövetkezik az általános csőd. Ezt hangoztatják a magyar szintársulatok igazgatói, akik derűre borúra a kormányhoz fordulnak, unos-untalan segítséget kérnek, szubvenciót sürgetnek, mert különben kénytelenek beadni a kulcsot. Csakugyan úgy van, hogy a vidéki magyar színészet a közel jövőben nagy válságba fog jutni, ha addig nem sikerül a bajokat gyökeresen orvosolni. A szintársulatok az állami támogatás tetemes növelésétől várják a szabadulást, pedig ez semmit sem segítene, legfeljebb ha rövid idővel elhalasztaná az általános krízist.

A legnagyobb baja a vidéki magyar színészetnek az *általános fejtelenség* és ennek megjavítására törekszik a kormány a *szinikerületi rendszer* életbevitelével. Mostanság nincs igazgató, aki csak hozzávetőleg is költségvetést tudna összeállítani: hiszen nem lehet tisztában azzal a két főkérdéssel, hogy milyen nyárra számíthat, hol fogja a nyári szűkös hónapokat kibuzni és ennek megfelelőleg milyen keretekben szervezze társulatát a nyári szezonra. Már a tél derekán megkezdődik a versengés a szinigazgatók közt, egyik a másik elől akarja az arénákat kettősével, hármasával elkaparítani. Ime, a gyulai nyári szinkörért eddig már hatan pályáznak, a m. k. l. ért még csak négyen. Volt rá eset, hogy a brassói színházért ugyanarra a szezonra három igazgató tülekedett: az egyik jóelőre megszerezte a helyhatósági engedélyt, a másik kibérelte a színházat, a harmadik pedig az ottani nemzeti szövetség útján már — *bérletet gyűjtött*.

Hogy a vidéki szintársulatok prosperálásának, véget kell vetni az eddigi zürzavarnak. A szinigazgatók összeakarnak kaparintani egymás rovására minden lehető nyári állomást, még ha időből sem futja, hogy be is vonuljanak társulattal. Aztán azzal is megnehezítik egymás boldogulását, hogy télviz idején kirohanásokat visznek véghez: a nagyváradi szintársulat ki-kiroban Kaposvárra, az aradi Csabára, Gyulára, a szegedi Nagyikindára és így tovább. Már most mi következik ebből? Ezek a kiváló erőkhöz szervezett társulatok, hacsak néhány előadást rendeznek is az illető városokban, elrontják annak a gyöngébb szintársulatnak a nyári szezonját, amely az illető város színházát a nyári hónapokra kivette. — Az általános kavardásban nem egyszer történt meg az is, hogy egy-egy társulat akkor vonul be nyári állomására, amikor onnan már egy másik tár-

sulat a bérletek összegyűjtése után előadások nélkül elszéledt, vagy pedig nem is mutatkozott még. Nem lehet a fejtelenségen más-képp segíteni, mint a szinikerületek megalakításával; ez egyszersmind az első lépés a *színészet állandósítása* felé.

Azon a nagy bajon, hogy még a nagyobb társulatoknak sem volt nyárra állomásuk, hogy a színészek igen gyakran vendéglőkben, sőt pajtáknban voltak kénytelenek játszani; már nagyrészt mindenütt segített a kormány a városokkal karöltve. Felépült a gyulai aréna, készen áll az orosházi szinkör, Makón épül a Lonovits-színház. Egerben is nemsokára tető alá jut a nyári szinkör, Mohácsnak, Bajának, Mezőturnak sem kell már soká várnia. Ha majd — remélhetőleg hamarosan — ezek a szinkörök bekapcsolódnak egy-egy szomszédos nagyobb város szinikerületébe: ők is jól járnak, mert nem apró-cseprő vándorló színészcsapat fogja felütni sátorfáját, hanem jó előadásokban lehet részük, viszont a téli szintársulat megszabadul a tetemes költözködési költségektől, bizton, jóelőre számíthat nyári állomáshelyére és a szinigazgató ennek megfelelően szervezheti nyárra társulatát s megállapíthatja költségvetését.

Nagy csapás a vidéki színészetre magára és különösen a színészekre nézve a *temérdek sok sziniiskola*. Ugy teremnek ezek, mint a dudva. Pedig az országos sziniakadémia egymagában elég volna arra, hogy a szükséges friss erőt megtermelje a magyar szinpadok számára. A színészek *nyugdíjügyének* siralmas állapota is a színészkiskolák tulprodukciónak ered. Hosszu idő fog még eltelni, míg ezeken a visszasságokon legalább annyira amennyire segíteni lehet.

Es van még egy rákfenéje a vidéki színészetnek: a *színházi ügynökségek*, amelyek amugy istenigazában megsarcollják a színészt is, az igazgatót is, amazt a szerződések címén, ezt a darabok jogdíja fejében. A vidéki szinigazgató a főváros valamennyi színházának sikerült darabjait kénytelen magához váltani, mert a közönség számot tart rá. A jogdíjak az ügynökségek révén aztán olyan nagy összegeket emésztenek fel a vidéki színházaknál, hogy csak úgy görnyedeznek belé. Itt két irányban fog a kormány provideálni: a budapesti Nemzeti Színház igazgatóságát kötelezte arra, hogy a hazai szerzők darabjait egyuttal a *vidéki szinpadok számára is szerezze meg*, vagyis a vidéki szinigazgatók *jogdíj nélkül* fogják színre hozhatni a Nemzeti Színházban előadott magyar darabokat és másrészt megtette a kezdeményező lépést a kormány a Színész-Egyesület kebelében egy ügynökség létesítésére, amelynek az lesz a feladata, hogy lehetőleg olcsó pénzen juttassa a vidéki színházaknak a külföldi darabokat.

Nagyhirű vívók Aradon.

(*Maione vívóakadémiája.*)

— Az Aradi Közlöny tudóstíjójától. —

Arad, január 10.

A vívósportnak országos érdekű eseménye van készülöben Aradon. *Maione Vincenzó* aradi vívómester február hó 14-én vívóakadémiát rendez, melynek színvonalát több nagynevű mester és hírs amatőr-vívó részvétele fogja magasra emelni.

Hogy *Maione* ilyenmü vállalkozásai mennyire érdemesek a vívás barátainak, meg a nagyközönségnek érdeklődésére, arról az előző évekből meggyőződhetett mindenki. *Maione* mester nagy híre olyan vonzó erő, mely a legelőbbkelő mestereket és amatőröket Aradra gyűjti a februári vívóakadémiára.

Eddig megígérték részvételüket: *Toricelli* budapesti, és *Armentani* szegedi mesterek, ankónai bersaglieri ezred vívómestere, *Berti* főhadnagy a Ludovika akadémia vívótanára, *Sigmund* főhadnagy, az aradi Hadik-huszárezred vívómestere.

Az amatőrök közül résztvesznek: *Porteleky* László, *Mészáros* Ervin, *Iványi* Gyula és *Nagy Béla* dr. Budapestről, *Matuskovich* Szegedről.

Természetesen szerepelni fog az akadémián *Maione* Vincenzó is, akinek helyi volta semmit sem von le abból, hogy a közönség ne érdeklődjék iránta. A múlt évi akadémián is ő volt a favorit, s most Nagybecskereken aratott nagy diadala után a sportkörök még fokozottabb figyelemmel kísérik a kiváló fiatal mestert.

A vívóakadémia színhelye a Fehér Kereszt nagyterme lesz.

A Lloyd-bál.

(*A Lloyd-társulat első estélye.*)

Arad, január 10.

Az aradi Lloyd társulat fényes sikerű mulatságot rendezett ma a színház épületben lévő otthonában. Az estélyről ezuttal nem rendes bál tudósítónk referál, miután ő sokkal kellemesebbnek tartotta a bál szép hölgyei körében tölteni idejét. Felkérte a Lloyd egyik törzstagját, hogy írja meg helyette a tudósítást. Az illető megbízatásának a következőkben tett eleget:

ELŐTÖZSDE.

Kedvezően indult: az érdeklődés a hangpiac felé irányult, hol a hangok arany és ezüst árkeletét igen magas összegekben jelezték. Az érdeklődésnek direkt központja nem volt, mert úgy *Deutsch* Arturné zongora, mint *Kende* Arturné ének-, *Weichhart* Auróra kíséreti, nemkülönben *Zilahy* Gyula monológ-üzemének termékei egyformán lekötötték a figyelmet. (*Deutsch* Arturné *Christien* Sinding: „Früchlingsrausch“-át, *Stavenhagen*: „Pastorale“-ját játszotta művészettel, érzéssel, hogy csak úgy zsongott a teremben a melegség. *Kende* Arturné *Kuliffay* Izabella: „Egy sir“-ját, *Franc* Abt: „Ich sehe dich in jeder Blume“-jét és ráadásul *Hildach*: „Mein liebster ist ein Weber“- című dalát énekelte s a közönség egy kiváló, képzett és érzésteli új műkedvelőt fedezett fel benne. Az éneket művészettel kísérte *Weichhart* Auróra. *Zilahy* Gyula monológját még négy számmal toldotta meg a derűt, kacagást támasztó pompás előadását követő újrázásokra.) A hangulat nyugodtságát minden szám után megzavarták a tapsok, melyekre nézve az összes jelenlévők kartelbe léptek.

ÉJJELEI TÖZSDE.

Nagy deruttal indult meg az éjjeli tőzsde, amit a székek tologatása, a zongora kivitele, és a zsibongó közönség felállása okozott. Most látszott csak igazán, hogy azok aggodalma, kik a kellő felhajtásban nem bíztak, milyen hiábavaló volt. A hangulat erre teljesen megnyugodott, sőt a spekulánsok előre látták a hangulat emelkedését. Az Első Magyar Táncos Szállító Részvény Társaság mára jelzett nagy hajórakomány, hiányosan bár, de megérkezett; az áru nem selejtes. Némi ingadozást keltett, hogy a hozománynyal terhelt áruk tulajdonosai 50.000 koronán felül kartelbe léptek a diplomával nem bíró utalísták keresletével szemben. A szokvány-keringő, a boszton-áruk és a magyar tiszavidéki csárdás azután megszüntették az ingadozást, s az előbb említett spekulációk beváltak, amennyiben éjjel felé a legtartózkodóbb vásárlók is rehamosan vették a jókedv részvényeit.

HAJNALI TÖZSDE.

A vacsora alatt nagy felhajtás mutatkozott jóféle borokban és pezsgőkben, s ez kedvező alap volt a genfi tőzsdéről érkezett hírek számára, melyek hatása alatt némelyek szöktezésre alkalmas hercegkisasszonyokat kerestek. Az önzetlen szerelem állandó baisse-t jelez, de a lírai érzelmű ifjak erős kontreminjének sikerült ezt az irányzatot megváltoztatni, s a hajnalba nyuló hosszú csárdások alatt élénk véltelkedv mutatkozott, de azért a kötések alig terjedtek túl az öt órai határidőn, míg az örök időkre szóló líferálás üzlete lanyha maradt. Zárhat világos reggel.

Jelen voltak:

Asszonyok: Assael Józsefné, Bing Béláné, Basch Simonné, Domán Sándorné, Deutsch Arminné, Deutsch Arturné, Éles Arminné, Fuchs Arnoldné, Freud Fülöpné, Goldschmidt Sándorné, Hegyi Albertné, Herz Pollák Helén, Just Ignác (Augsburg), Kende Arturné, Lilienberg Sándorné, Laczay Endréné, dr. Lukács Lajosné, Mairovitz Emilné, Neumann Hermanné, dr. Polonyi Jenőné, Szöllösi Istvánné, dr. Schreiber Vilmosné, dr. Tolnai Jánosné, Weil Józsefné, Wallfisch Arminné, Zilahy Gyuláné.

Leányok: Blau Böske (Temesvár), Fleischman Lila (Debrecen), Hirsch Mici, Löffler Margit és Irma, Neumann Böske, Roth Böske, Spitz Irén (N.-Károly), Spitzer Malvin.

A kisjenői zendülés.

(Végtárgyalás a törvényszék előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Az újszantannal véres parasztlázadásnak gyengébb formájú mása volt az a *kisjenői* eset, melyben ma hozott ítéletet az aradi törvényszék. Itt is hatósági ember ellen lázadtak fel, a lakosok, kit kétszer csoportosan megtámadtak, s hivatalának elhagyására kényszerítették. Vér nem folyt, mert a megtámadott engedett a tüntetőknek.

Még 1901. decemberében történt, hogy az urbéri birtokosság tanácsülésében Donát Lajos községi írnokot, ki az ülés jegyzője volt, a vád szerint, erőszak és fenyegetés által az ülés elhagyására kényszerítették. Donát felolvasta az urbéri adóhátralékosok névsorát, mire a jelenlevő parasztek közbekiállítottak:

— Nem úgy van! ki vele!

A zajongók közül Buhá János odament Donát asztalához és rákiállított:

— Ki vele!

Mikor nem akart távozni, vagy harminc ember segítségével kiszorította a teremből a folyosóra.

Két nappal ezután Memetye Tódor, a község legvagyonosabb gazdája megjelent a városházán, berontott Donát irodájába és ráförmedt:

— Még mindig itt van? Takarodjék el!

Kinyitotta az iroda ajtaját, s kinn vagy negyven ember állott fenyegető magatartásban. Donát erre kénytelen volt a község házáról távozni s állását is odahagyta.

Hatóság elleni erőszak miatt vád alá helyezték Buhát és Memetyét, ezenkívül 240 korona kártérítést is követelt tőlük Donát, mert három hónapig állás nélkül maradt.

A mai tárgyalás folyamán nem lehetett a vádlottakra rábizonyítani a bűncselekményt. Memetye egyebek között azzal védekezett, hogy nem lázongókat vezetett a község házára, hanem *deputációt*, mely őt, mint a község első gazdáját kérte fel szószólóul. Donát ugyan egészen másképen adta elő ezt a „deputációzást”, de bizonyítani nem tudott.

A törvényszék erre a két vádlottat *felmentés*re, hot pedig követelésével elutasította.

HIREK.

A kaszinó új otthona.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Hosszas kísérletezés után az aradi kaszinó végre megfelelő otthont tudott találni, a melyben tagjainak kényelméről minden irányban gondoskodhatik. Legutóbb, amint ismeretes, a színházépület szabadság-téri oldalának első emeletére költözött, azonban ennek a helységnek is fogyatkozásai vannak; ezért azután új helyiség után nézett a kaszinó vezetősége, s abba néhány hó múlva be is költözik.

Az új helyiség a *Salacz-utca* 3. sz. ház első emeletén van, s az egész első emeletet elfoglalja. Erre nézve a kaszinó igazgatósága tegnap kötötte meg a szerződést a ház tulajdonosával, *Herold* Lajos kasszentmiklósi községi jegyzővel. A szerződés május. elsejétől kezdve *hat évre* szól. A helyiség hét szobából áll, a melyért a kaszinó 1360 korona évi bért fizet.

Az új helyiségnek egyik előnye, hogy alatta *vendéglő* van, s így a kaszinó látogatóinak kényelméről ily tekintetben is gondoskodva van.

Betörések napja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 10.

Tegnap éjszaka megingott egy kissé az aradi közbiztonság. Nem valami szenzációs bűneset zavarta meg a hétköznapi éj csendjét, hanem csak apróbb betörések, lopások, melyeknek elkövetési módja és helye arra enged következtetni, hogy ugyanegy kéz munkája hozta létre azokat.

A Lipót-utcában két kisebb betörés történt. *Szabó* Gyula vasuti tisztviselő házába a mosókonyhának utcai ablakán bemászott valaki, de zsákmánya mindössze csak egy pár tyuk lett, mert a házórszó eb ugatásával megugrasztotta a betörőket.

Néhány házzal odébb, ugyancsak a Lipót-utcában *Vogl* József magan-mérnök konyháját törték fel ismeretlen tettesek s onnan fehérneműket loptak el.

Luy József molnárnak a *Forray-utca* 5-ik számú házában lévő üzlethelyiségét csütörtökről péntekre virradó éjjel feltörték s onnan egy asztalfiókból 19 korona pénzt és egy aranygyűrűt lopott el a tolvaj, aki már a rendőrség kezei között van. A zsigmondházi csendőrök ugyanis elfogták ott *Mór* József többször büntetett molnár legényt, akire rábizonyult a *Forray-utcai* betörés is. Már bevallotta tettét; a rendőrség erre kihallgatás végett megidézte *Luy* Józsefet, a károst. *Luy* a börténében történt betörésről mitsem tudott, a rendőrségen értesült erről, mikor már a tettes is előkerült.

A szerelmet és a tolvajlást érdekesen egyeztetette össze *Spießmann* Albert Karolina-utcai kereskedő szolgálója: *Kovács* Judit. A cseléd-leány szerelmi viszonyt folytatott egy *Bárány* András nevű legénnyel. Gazdáját hosszabb idő óta állandóan lopta, elhordott a kereskedésből fűszert, szeszes italokat, pénzt, s egyéb értéktárgyakat; ezeket a legény atyjának *Bárány* Jánosfiakkeresnek lakásán gyűjtötték össze, ahol *Rónai* János detektív megtalálta azokat. A rendőrség a tolvaj cselédet letartoztatta.

— Számonkérő-szék a városnál. A városháza hivatalainak szokásos vizsgálatát hétfőn kezdi meg az *Urbán* Iván főispán elnöklése alatt működő számonkérő-szék.

— *Orth* János. Mindinkább szaporodnak a jelek arra nézve, hogy *Orth* János még életben van. Most Triesztból jelentik, hogy egy trieszti

ember, aki Chileből jött, esküszik rá, hogy *Orth* Jánost *Valparaisóban* látta, hol nejevel, *Stubel* Lórával, mint farmer él. A környékbeli lakosság sennor *Juan* néven ismeri.

— A Vatikánt fenyegetik. *Rómából* jelenti a táviró: *Murri* *Romero* abbé, az olasz keresztény-demokraták vezére ma este beszédet mondott, amelyben az olaszországi kereszténydemokrata mozgalom végét hirdette. Azután ismertette ennek a pártnak a történetét, az 1896-iki rendszabályokat, amelyek mindenkit meggyőzték Olaszország mostani intézményeinek megdönthetetlen szilárdságáról és minden ellene irányuló támadás hiábavalóságáról. A kereszténydemokrata pártot azonban, amely ment volt a multtal való minden kompromisszumtól, a klerikálisok hevesen támadták. Végül kijelentette *Murri*, hogy visszavonul, de reméli, hogy egyszer majd a Vatikán el fog jönni hozzá.

— *Császka* — *bibornok*. Mint ismeretes, *Császka* György kalocsai érsek és *Samassa* József egri érsek, a magyar püspöki kar nesztora, voltak kiszemelve arra, hogy egyikőjük *bibornoki* kalapot kap. Mint Bécsből táviratozzák, most már el van döntve, hogy a *bibornokságot* *Császka* kapja meg.

— *Köburg* *Lujza* emberi jogai. Rendkívül érdekes hírt jelentenek Brüsszelből. Az emberi jogok védelmére alakult belga liga elhatározta, hogy *Ausztria* és *Németország* ellen nyomozást indít, hogy jogosan zárták-e *Köburg* *Lujza* hercegnőt, a belga király leányát a lindenhofi szanatóriumba. Talán ez az első eset, hogy egy egyesület ennyi határozottsággal lép fel egy ügyben, amelyet a trónok aranszájai valami imponáló homályba burkolnak. Tudjuk, hogy *Mattasich-Keglevich* Géza kiszabadulása után felkereste *Lujza* hercegnőt, beszélt is vele és azt tapasztalta, hogy teljesen épelméjű. Ez volt az utolsó pozitív hír, ami a szerencsétlen *Lujza* hercegnőről érkezett, akinek nem volt elég ideje, hogy Svájcba meneküljön. Érdekes a brüsszeli hírből az is, hogy a belga király fővárosában, tehát épp annak a királynak székhelyén mondták ki a merész határozatot, akinek a leányáról van szó.

— Az Aradi Polgári Takarékpénztár igazgatósága a mai napon igen dicsérendő határozatot hozott. Kimondotta ugyanis, hogy az 1902-ik csonka évre eső jutalékaról a tiszti nyugdíjalap javára lemond. E jutalékok mintegy négyezer koronának megfelelő összegre rugnak. Az igazgatóság e nemes példája kétség kívül arra fogja indítani a részvényeseket is, hogy a reaktivált intézet első csonka éve után reájuk eső osztalékot a tartalékalapra engedjék át.

— Tüntetés a protekció ellen. *Bécsből* táviratozzák: A lapok jelentése szerint tegnap délután a munkanélküli munkások tüntettek a városi munkaközvetítő-hivatalban, zajosan tiltakozva az állítólagos protekciós rendszer ellen. A hivatal bezárása után az utcán folytatódott a tüntetések. A rendőrség közbelépett és helyreállította a rendet. *Husz* embert letartoztattak. Később még több csődület volt, de a rendőrség valamennyit szétszalatta anélkül, hogy komolyabb rendzavarásra került volna a dolog.

— Iparhatósági megbizottak ülése. Ma délután 5 órakor tartották alakuló és elnökválasztó gyűlésüket a városháza földszinti kis termében az 1908. évre megválasztott iparhatósági megbizottak. Elnöknek egyhangúlag *Assael* József aradi ékszerész választották meg. Az ülésen jelen voltak: *Klapok* *Alajos*, *Faix* *Jakab*, *Saeckl* *Antal*, *Bing* *Béla*, *Grüner* *Gyula*, *Zimmerman* *Ignác*, *Kristóf* *György*, *Sóhr* *Mátyás*, *Ehling* *János*, *Donát* *Simon*.

— **Malálozás.** *Késmárky* István megyebizottsági tag, József intércze pusztá bánkúti birtokának uradalmi intézője, mint eleki tudósítónk jelenti, az éjjel 62 éves korában agyszélhűdés következtében hirtelen elhunyt. Halála szíves körben kelt őszinte részvétet.

— **Miniszter ur!** A közigazgatás egyszerűsítése folytán január elseje óta a tisztviselőket nem kell agyba-főbe cimezgetni, vagy legalább nem kellene. A polgármester egyszerű polgármester ur, az alispán alispán ur és nem mint azelőtt „nagyaságos kir. tanácsos polgármester, vagy alispán ur”. Amikor pedig ezek csak egyszerű urak, akkor a miniszter sem kegyelmes ur, hanem miniszter ur. Igen ám, de a régi címzést megszokott városok és megyék az új rendet nem akarják megszokni s a tisztviselők — talán maguk után ítélve — úgy okoskodnak, hogy a minisztereknek rosszul fog esni, ha a kegyelmes címzéshez nem jutnak. Hogy pedig ez így van, azt Szeged város illusztrálja, szinte szánalmat keltő jámborsággal. Szegeden egy fölrít került a tanács elé, amit valamelyik miniszterhez akarnak küldeni s amelyben a megszólítás így hangzott: „Miniszter ur!” A tanács tagjai, mikor ezt a sértőszámba menő megszólítást hallották, szinte megdöbbenek és azt határozták, hogy tovább is a régi címzésnél maradnak, mert hátha meg talál haragudni a kegyelmes ur. Tessék, ez is eredménye annak a remekműnek, amelynek címe a közigazgatás egyszerűsítése.

— **Ki lesz a nagyváradi püspök?** A *Kel. Ért.* állítólag beavatott forrásból nyert értesülések alapján azt írja, hogy Pável Mihály utóda a nagyváradi gör. katolikus püspöki székhelyen dr. Radu Demeter lugosi püspök lesz, aki a püspöki kar jelöltje is. Az ő utódja a lugosi püspökségben dr. Hosszu Vazul balázsfalvi kanonok, pápai prelátus lenne, akit magyar érzelmeinél fogva szívesen látnának a lugosi egyházmegye élén. Ha ez a hír valóban bizonyul, akkor mind a négy görög katolikus püspöki széket magyar érzelmi főpapok foglalják el.

— **A német trónörökös vőlegény.** A német trónörököséről az a hír érkezik berlinből, hogy rövid idő múlva jegyet fog váltani egy angol hercegkisasszonyra, *Edward* király egyik húgával, *Albany Alice* hercegnővel. Egyelőre a trónörökös még egyetemi hallgató Bonnban, de már március végén elhagyja a kis egyetemi városkát és az első gárda-ezredhez kerül aktív szolgálatra. Nemrégiben híre járt, hogy a trónörökös szívét nagy veszedelem fenyegeti. Tudvalevőleg azt beszélték, hogy *Vilmos* császár fia Angliában tett látogatása alkalmával beleszeretett egy ifjú missze, akivel gyakorta volt alkalma találkozni és aki annyira elbűvölte a trónörökösöt, hogy ez engedelmet kért, hogy nőül vehesse a fiatal hölgyet, aki egy angol nemesi család sarja. *Vilmos* császár az ő ismeretes nagy erélyével persze kezeletlenül kijelentette, hogy hallani sem akar többé erről a mesallianceról és a trónörökös kénytelen-kelletlen meghajolt császári apjának hajthatatlan akarata előtt. Ugyilátszik, ez az eset juttatta II. *Vilmos* arra a gondolatra, hogy a fiát hamarosan házasságra meg és a Németországban határozottan tartja magát a hír, hogy a trónörökös már a tavasszal elveszi *Alice* hercegnőt, akinek az angol király a nagybátyja.

— **Somló Sándor balesete.** Budapestről jelenti tudósítónk: *Somló* Sándort, a *Nemzeti Színház* igazgatóját tegnap este sajnálatos baleset érte. Az *Annuska* előadása után a színpadon tartózkodott, amikor a díszletet szétszedték. Egy négy méter magas díszletet a munkások elhajtották, amely az igazgatóra esett és megsebezte. Dr. *Boytha* színház-orvos nyomban megvizsgálta az igazgatót és konstataálta, hogy zúzódásokat szenvedett. Lakására vitték, ahol pár napi ápolás után valószínűleg teljesen ki fog gyógyulni könnyebb természetű sérüléseiből.

— **Az Aradi Nemzeti Szövetség munkásképző intézménye** vasárnap, január hó 11-én délután, két szórakoztató és szakelőadást tart délután 3 órakor az Újtelepen az Erzsébet-utcai

új leányiskola nagy termében (második előadás) Műsor: 1. Induló. Éneklí az aradi kőművesegedek önképző együletének dalárdája. (Karnagy: Náhlik Antal ur. 2. Szavaltat. Előadja *Farkas* Ferencz. 3. Szakelőadás: A magyar nemzet történetéből. Tartja *Kara Győző* főgyimnásiumi tanár. 4. Nép-dalok. Éneklí az aradi kőművesegedek önképző együletének dalárdája. (Karnagy Náhlik Antal.) Délután 4 órakor a belvárosban a templom-utcai fiúiskola nagytermében (kilencedik előadás.) Műsor: 1. Nép-dalok. Éneklí *Szigeti Páll* Jenő. Hegedűn kíséri *Strauss* Sándor. 2. Szakelőadás: Utazás a világkörüli. (II.) Tartja *Lejtényi* Sándor főgyimnásiumi tanár. Az előadást magyarázó képeket scioplikonon vetíti *Matusik* Márton tanár. Gyermekek az előadások terméibe nem bocsájtatnak be. Belépés díjtalan.

— **Az új szerb alkotmány.** Belgrádból táviratozzák: Az a hír, hogy a király három hónap múlva új alkotmányt szándékozik proklamálni és *Gyorgyevics* volt minisztert megbízta az alkotmány kidolgozásával, helytelen. A Cincar Markovics-kabinet felvette programjába a mostani alkotmánynak részben való módosítását, de egyedejüleg a király kívánságának megfelelően kijelentette, hogy ilyen alkotmánymódosítás csak a törvényhozás hozzájárulásával vihető keresztül.

— **Inspekciós hölgyek.** A szegény tanulók konyhájában a jövő héten özv. *Boros* Beniné és *Walder* Gyuláné urnők, a népkonyhában pedig *Stern* Lajosné, *Goldschmidt* Sándorné és *Preisach* Vilmosné urnők fognak felügyelni.

— **Összeomlott vigadó.** *Kézdivásárhelyen*, mint onnan onnan írják, összeomlott tegnap a város új vigadója, amely csak nemrég készült el. Az épületet a napokban akarták rendeltetésének átadni, s összeomlásával mintegy 150.000 korona kár érte a várost. A hatóság megindította a vizsgálatot annak megállapítása végett, hogy kit terhel a felelősség a beomlás miatt. *Kézdivásárhelyen* elterjedt hírek szerint a beomlás igazi oka az, hogy az épülethez tulzott takarékoságból gyenge anyagot használtak.

— **Járványok Berzován.** Hirt adtunk már arról, hogy *Berzován* a gyermekek közt veszedelmes mérvben fellépett a vörheny. Most, mint tudósítónk jelenti, a difteritisz grasszál járványosan s e miatt a község valamennyi iskoláját bezárták.

— **Nyugdíjazás a városnál.** A város nyugdíjbizottsága tegnap ülést tartott, amelyen *Dósa* János kerületi biztos nyugdíjazásáról tárgyaltak. *Dósa* betegeskedésére való tekintettel kérte nyugdíjazását s a bizottság tizenkilenc évi szolgálat után évi 500 korona nyugdíj illetmény mellett javasolja a kérelem teljesítését.

— **Egy utcai inzultus fejleményei.** Az aradi járásbírósa büntető-osztályához feljelentést adott be *A. I.* aradi festőművész három aradi urlembert ellen testisértés miatt. A feljelentés elmondja, hogy a három panaszolt este 6 óra tájban megtámadta nyílt utcán a Domonkos-féle *Andrássy-uti* cukrászbolt előtt *A. I.-t*, egyikük megfogta a karját, hogy ne védekezhessen, a másik pedig ezalatt egy bottal végig vágott a panaszos fején. A botot a harmadik följelentett adta a támadó kezébe. Az ütés következtében a festőművész szemén — a feljelentéshez mellékelt orvosi látélet szerint — három fekete folt támadt, mely a látását gyengíti.

— **Öngyilkosság spiritusszal.** Különös módon végrehajtott öngyilkossági históriát jelent *nagy-halmágyi* tudósítónk. *Mocika* Trézsa cselédeány ezelőtt két évvel ismerkedett meg egy kocsisal, a kivel vadházasságra lépett. Pár hét előtt összeveszték, mire a legény elhagyta. *Mocika* Trézsa e feletti elkeseredésében tegnap este betért a kocsmába s vett egy liter szeszt. Haza felé menve majdnem az egész liter tiszta szeszt megitta, s mikor az üveg feneké felé ért, öszszeesett s elvesztve eszméletét, a földön vonaglott. Az öngyilkosjelöltet a község kórházába szállították, ahol a járási orvos gyógykezelés alá vette. A spiritusz annyira összeégette a leány belső testrészeit, hogy életben maradásához nem biznak.

— **Elrabolt váltók.** Különös rablási eset történt szerda éjjel a Órmező községben, ahol éjnek idején álarcos rablók törtek be *Herschkovics* Fülöp magánzóhoz, akit kiraboltak. *Herschkovics* kölcsönüzletekkel foglalkozott s nemcsak a községbeliek közül, hanem a vidéken is igen sok adósa volt, kiknek váltóra adott pénzt kölcsön. Szerdán éjjel négy álarcos rabló jelent meg *Herschkovics* lakásán, akik közül az egyik a konyhában foglalt állást, revolvert szegezve az ott alvó két cselédre, akiket megfélemlítve, csendre parancsolt. Ezalatt a másik három betörő behatolt *Herschkovics* hálószobájába, ott *Herschkovics*ot és feleségét megkötözték, szájukat betömtek s azután az éjjeli szekrényen talált kulcsokkal felnyitották a szekrényeket s az ott talált 84 darab kisebb-nagyob értékű váltót magukhoz véve, a nélkül, hogy a szekrényekben talált pénzhez hozzányultak volna, eltávoztak. *Herschkovics*ék és cselédeik a kiállott félelem miatt csak hajnalban mertek megmozdulni, amikor azután értesítették a csendőrséget is, amely azonnal megindította a nyomozást. Az elrabolt váltók értéke meghaladja a 170.000 koronát. A rablók elvitték azt a könyvet is, melyben az elrabolt váltók voltak feljegyezve. A csendőrség eddig nyolc embert tartóztatott le a rablás gyanúja alapján, de ezek közül csak kettő: *Podhel* Márton és *Mesinski* Ádám vannak súlyosan terhelve. Ők is tagadják a rablás elkövetését s a megtartott házkutatás sem vezetett eredményre. *Herschkovics*-né a kiállott félelemtől oly súlyos beteg lett, hogy halála minden órában várható.

— **Halálos ugrás.** Temesvárról jelentik: A zsebelyi vasuti állomás közelében ma reggel szerencsétlenség történt. *Humics* Juon zsebelyi parasztagda, a ki a karácsonyt verseci rokonnainál töltötte, ma hajnalban a személyvonattal hazautazott. Urközben elnyomta az álm s csak akkor ébredt föl, a mikor a vonat már elhagyta volt a zsebelyi állomást. *Humics* kézi táskáját az ablakon keresztül kidobta s villámsebessé kirántva az ajtót, maga is leugrott a vonatról. Olyan szerencsétlenül bukott fejtetőre, hogy szörnyet halt. A vonat megállott, de *Humics*nak már csak a holtestét találták a töltés aljában.

— **A megsértett asszonyi hiúság.** A nő lélek-tana olyan labirintus, melybe már csak azért sem tanácsos belehatolni, mert a szomorú tapasztalatok azt mutatják, hogy alig van mód az abból való kigázolásra. Hogy a hiúságában megsértett nő nem riad vissza a megtorlás bármily kicsinyes fegyverétől sem, ennek egy brassói urnó adta legújabb bizonyítékát. Ugyanis, — mint Brassóból írják — egy közismert uriaszonymról elküldött cseléde azt híresztelte, hogy nem tud főzni. A pletykázó világban persze hamar eljutott a meggyanusított uriaszonym füléhez ez a híresztelés. Hallatára nyomban keresésére indult a rosszakaratu leányzó. Így tudta meg, hogy a pletykázó cseléd éppen elutazni készül, miért is bérkocsiba vágta magát és kihajtott a vasuti állomáshoz, a hol a mit sem sejtő leányt nyilvánosan felpofozta. Aztán, mint az olyan gavalér, a kit „lenyilttereznek” és pofonokkal vesz magának lovagias elégtételt, — visszaült a kocsijába és haza hajtatott.

— **Mikor gyerekek játszanak.** Mező-Kovács-házáról írja tudósítónk: Tegnap délután *Gál* Mátyás földműves 8 éves *Matyi* nevű fiacskája egy hason koru fiúcskával játszott. Kocsit akartak csinálni és a hozzávaló alkatrészeket szekercével faragták. A kis *Matyi* tartotta a fát, a másik fiú pedig faragta szekercével. Egy szerencsétlen vágás úgy érte a kis *Matyit*, hogy jobb kezének három középső ujját teljesen levágta.

— **Öngyilkos bankhivatalnok.** *Bécs*-ből táviratozzák: *Jelenko* Bernát, a berlini *Deutsche Nationalbank* hivatalnokja ma reggel egy bécsi szállóban agyonlötötte magát.

— **Jótekonyság.** A hét folyamán a szegénytanulók részére a következő adományokat vettük: Schaffer Henrik és fia cégtől 20 kor., Glück Károly és Glück Zsigmond 10 kor., Vásárhelyi féle tejcsarnoktól 10 kgr. turót, Haberfelner Béla (Barakony) az újvívi üdvözlések megválasztása címén 3 kor., Fogadják e nemeslelkű adakozók ezután is köszönetemet: özv. *Hauser* Károlyné ezredesné, egyesületi elnök. — Az elmúlt héten a következő emberbarátok voltak szivesek a népkonyha javára adományokat küldeni: Assael Józsefné, Fuchs Ignácna, Neuman Hermanné, Weil Józsefné, Kohn Henrikné (Ménés) urnkő, egy kártya-parthie 10—10 koronát, dr. Somogyi Gyuláné urnó 10 kgr. sőt, 10 kgr. rizst. A kegyes adakozók fogadják halás köszönetünket. Az elnökség. — Alant nevezett urak szivesek voltak az 1848—49 es honvédegyelet pénztára gyarapítására adományozni és pedig Roth Zsigmond ur 3 kor., Fischer Kálmán ur (Drauc) 2 kor., és Sylvester János ur 7 kor. és Dániel László ur havi nyugdíját 12 kor., a miért az aradi honvédegyelet ezután is a leghalásabb köszönetét nyilvánítja.

— **Birtokcsere.** Pain Mia eladja az aradi 2811. sz. tjkvben felvett ingatlant 800 koronáért Piti Mihály és neje Vaczi Veronikának, Wágner József Ferenc és Pichler Jánosné, Wagner Anna eladják a Virág-utcában fekvő 152 □-öl üres beltelket 600 koronáért Mester András és neje Szabó Katalinnak.

— **A vidékiek kérése.** Kétségkívül nagy kényelmére szolgál a vidéki közönségnek a telefon. A ki rendelni akar Porter Vilmos vagy Áruházában a Szabadságtéren az a 324. számú telefon utján megteheti azt. Az áruháza 12 órán belül intéz el minden vidéki rendelést; a legnagyobb pontosság és lelkiismeretesség biztosítva van. Czipők és báli dolgok, fehérneműk és keztyűk, ugyszintén rendkívül csinos legyezők olcsón és nagy választékban kaphatók.

— **Kinematograph** lesz látható a legközelebbi napokban a Bockó-utca végén. Bővebbet a falragaszok.

— **Dentolin fog-crème** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weiszal, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadság-tér 20. szám. Telefon 265, sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— Divathírek az 1902—903. év telére.** Henneberg ismert selyemgyára Zürichből írja a következőket: Mirdinkább nehezebb lesz egy divathír kidolgozása, a selymek különlegessége és sokfélesége folytán, amelyek ma már kereskedelembe kerülnek. Egyöntetű divatról már évek óta nem lehet szó, mert éppen minden „divat“ a csikos, kockás mintázott, egyszínű, színtjárszó habos, chiné, atlas stb. A szövöttekből ismét a fehér tafeta, fekete színes és mintázott maradtak meg és az elkerülhetetlen foulard selyem, amely bámula-os mintákban és színval ozatokban hozza meg a tavasz ujdonságát. A színes nagy kockás minták (schottisch) melyeket már elcsépeltek neveztek, újabb színváltozatokban ismét felszínre kerültek, különösen a „kék zölddel“ a legújabb divat. Csikos selyemszövetek számtalan mintázatokban, nemkülönbön kockások, Párisba és Londonba a tavaszi idényre nagy mennyiségben rendeltettek meg, valamint a lenge mintázott selyem-mousselinok is nagy szerepet fognak vinni.

— **x— Szép és elegáns lábbelit jól megtartani** csak úgy lehet, ha azok tisztántartására gondot fordítunk. Ezen a téren igen nagy haladást tett a Fritz Schultz jun. r. t. ipcssei vegyi készítmények gyára, amely egy vegyi szert talált fel, és hozott piacra, amelynek folytán a bőr kezelése sokkal könnyebb és gondosabb lehet. A bőrtisztító szer neve „Globin“ melynek használata által a bőr szép, fényes, tartós és vízmentes leendő. A közönséges fény-máz rendkívül károsan hat a bőrneműekre, és azokat egyenesen széjjel szedi, míg a zsír helyesebben a preparált viasz a bőrnek puhaságot, simulékony-ságot és tarósságot ad és a vegyi készítmény külső fényt kölcsönöz a lábbeliknek. Mindezeknél fogva igen ajánljuk fenti készítményt mindenkinek, aki cipőinek jó karban tartásáért törődik.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Az első esküdtzéki ciklus ez évben február utolsó hétfőjén kezdődik. Az esküdtteket a 20. §-ban soroljuk ki.

§ Az aradi pénzhamisítók. Az aradi ügyészség a legújabb aradi pénzhamisítási bűnyűből kifolyólag előzetes leltartóztatásba helyezte *Pintye* Györgyöt, aki tudvalevőleg megszökött Aradról a pénzhamisítás felfedezése után. *Pintye* a letartóztatás ellen felfolyamodással élt a törvényszékhez szabadlábra helyezését kérve. *Pintye* még mindig elmebetegnek teszi magát s a napokban arra kérte az ügyészséget, hogy vitesse át a kórházba, mert ott valószínűleg több ennivalót adnak majd neki.

§ A zuglap szerkesztője. *Osinger* János budapesti „újságíró“ egyszerre nem kevesebb, mint két lapot szerkesztett. Kővön nyomatta valamennyit s ezzel a sok lappal az volt a célja, hogy megszarolja azt, akit lehet. *Osinger* leleplezte *Veszi* József, a B. N. szerkesztője s éles támadást intézett ellene *Horváth* Elemér, a B. N. munkatársa is. *Osinger* mindkettőjüket feljelentette rágalmazás miatt. A bíróság ma tárgyalta a kétfős rágalmazási pert s mindkét vádlottat felmentette.

Látogatás Petronénál.

(Petroné meg akar halni.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, január 10.

Kedden kezdődik az aradi utcai rémes gyilkosság elkövetőjének, *Petró* Gyulánának tárgyalása a budapesti esküdtbírósa előtt. *Petrónéról*, aki a külváros lakosságánál borzalmas legendaszerű alakká nőtte ki magát, az utóbbi időben mindenféle hírek voltak elterjedve. Azt mondták, hogy nagybeteg s ezért a tárgyalást el fogják halasztani. Arról is beszélték, hogy a gyilkos asszony áldott állapotban van. Mindez nem igaz.

Petróné egészséges és dolgozik. Börtönben reggeltől estig gyufaskatulyákat készít a temesvári gyufagyár számára. *Petróné* néhány hónap előtt azzal a kérelemmel fordult a börtönigazgatóságához, hogy adjanak neki valami munkát, mert halálra unja magát, vagy megboldul. Panaszkodott, hogy minduntalan rémképek gyötrik s maga előtt látja véresen összevagdalt áldozatát, *Erdei* Sándor ékszerészt.

Petróné munkát kapott. Gyufaskatulyák készítésével bízták meg s azóta rendszerint szorgalmasan dolgozik. Eleinte csak 60—80 skatulyát készített egy nap, de most már annyira beletanult e mesterségbe, hogy nyolcszázat is csinál, s megkeres egy napon két korona nyolcvan fillért.

Tegnap védője, *Nessi* Pál dr. képviselő látogatta meg *Petrónét* a börtönben, hogy a védelemre vonatkozólag néhány kérdést intézzen hozzá.

A gyilkos asszony el velt mélyedve munkájában. Mikor a védőjét észrevette, felugrott s ülésével kínálta meg.

— Hát jól esik e a munka? — kérdezte *Nessi*.

— Bizony jól. Ha ez nem lenne, már megbolondultam volna a szörnyű magánosságban. Aztán meg keresek is szépen. Egy forintnegyven krajcárt naponta.

— És mit csinál ezzel a pénzzel?

— Féltreveszem a gyermekeim számára.

— Étetl, italt mért nem vesz magához?

— Nem kell nekem ezen a világon semmi.

Legjobban szeretnék meghalni. Mit ér már nekem az élet? A börtön is csak sir, nekem jobban esne, ha az igazi sirban fekhethnék.

— Kedden lesz a tárgyalása. Legyen nyugadt és nyugodt a bíróság előtt.

— Az leszek. Még csak sirni sem fogok. Mitől félnék? Én már elkészültem minden rosszra. A haláltól nem félek és ennél rosszabb már úgy sem várhat rám.

Petró Gyuláné tehát nyugodtan néz elébe ítélletének.

VÁROS ÉS MEGYE.

Folytatólagos sorrendje

az Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottságának, 1903. évi január hó 14. én, d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésébe tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak:

15. Nyugdíj-bizottságnak jelentése, Dóra János kerületi biztosnak nyugdíjaztatása tárgyában. 16. A belügyminiszteriumnak leirata, a Kossuth Lajos szobor javára megszavazott 30000 korona hozzájárulási összegnek jóváhagyása s ezen összegnek 1000 koronás évi részletekben, a költségvetésbe való felvétele iránt. 17. Wilhelm Lajos, Lapuska Demeter, Muhari Imre és a Minorita-rend által emelt új épületekre a közégi adómentesség megadásak. 18. A tanács javaslata Viduleszku Péter toronyór szolgáltatási megállapítása végett orvosszakértő bizottság kiküldése iránt. 19. Polgármester előterjesztése, a fegyelmi ügyekben a tiszti főügyész akadályoztatása, vagy érdeklősége ese én, helyettes kijelölése iránt. 20. A tanács előterjesztése, a székesfővárosi VIII. ker. községi polgári iskola igazgatóságának megkeresése tárgyában, a tavasszal a városba érkező 440 tanulóknak elszállásolása és ellátása tárgyában. 21. Simon Gábor t. aljegyző kérvénye, háromhavi szabadságidő engedélyezése iránt. 22. Horváth József felebbezése, a tanács azon határozata ellen, mellyel segély iránti kérelmével elutasított. 23. A tanács bemutatja az Arad és Új-Arad között létesítendő hid ügyében tartott értekezlet jegyzőkönyvét. 24. A kereskedelemügyi miniszterium intézménye, a családi kincstári érdem átvonuló és az ó-bodrogi törvényhatósági közút folytatását képező utvonal kiépítésére vonatkozó ügyben. 25. Zilahy Gyula színikazgató kérvénye, a nyári szinkör után járó bérösszeg fizetése alól való felmentése iránt. 26. A tanács jelentése, a Tökölj-zsilipnél lévő gőzszivattyú lokomobiljának helyreállítása iránt tett intézkedésekről. 27. Varga Jakab póctisztítási vállalkozó felebbezése, a város tulajdonához tartozó épületek pócgödreinek tisztítása tárgyában, 29548/902. sz. a. hozott tanácsi határozat megváltoztatása iránt. 28. A tanács jelentése, a Baross sétányban lévő kioszk bérletére vonatkozólag. 29. Bolyos István kérvénye, a várostól bérelt pesti dűlőbeli 4. 548/1100 hold és Márkus Mojsza kérvénye, a várostól bérelt közlegelőbeli 22. számú 5 hold föld bérletének meghosszabbítása iránt. 30. A tanács jelentése a város részére 1903. évben szükséges papír és irodai szerek szállítása iránt tartott árlejtés eredményéről. 31. A városi rendőr legénység, tűzoltók és hivatalszolgák részére szükséges ruhaneműk szállítása iránt tartott árlejtés eredményéről. 32. A tanács jelentése Arad sz. kir. város közönségét érdeklő szerződési kötelezettségek lejártá és jogok megnyitáról.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

E. L. Arad. 1. A kérvényt a magy. kir. államv. utak igazgatóságához kell benyújtani. 2. A nagyváradi kir. posta és távirda igazgatóságához. 3. Kir. posta- és távirda gyakornoki állás. Külön sem az egyiket, sem a másikat nem kérheti, mert ezek egyesítve vannak.

B. M. Pécska. Cikkét nem közölhetjük. Ha tárgyilagosan lenne megírva, még talán beilleszthetnénk valahogy, de ebben a formában többet árthatnánk, mint használnánk az ügynek.

K. K. Gurahonc. Címzeze egyszerűen a képviselőházhoz, ott feltétlenül kézbesíteni fogják.

M. D. Arad. Nagyon nehézkes stílus. Nem közölhetjük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Az Osztrák Magyar Bank főtanácsának mai ülésén előterjesztett 1902. évi mérleg szerint az egész osztrák a múlt évre 56 korona részvényenként, vagyis 40% E szerint a múlt év második felére szóló szelvényre 28 korona jut. A két állam kormánya az 1902. évi jövedelemben nem részesedik.

— „Tisztviselők fogyasztási szövetkezete Aradon, felszámolás alatt.“ *Mérleg számla.* Tartozik 1902. dec. 31. adóssok számla 1475 k. 10 fillér: Veszteségek számla 5089 k. 90 fillér összesen 6565 k. Követel 1902. dec. 31. Hitelezők számla 2365 k. Rés-jegy számla 4200 k. összesen 6565 k. Aradon, 1903. január 9. én. A felszámoló bizottság Beros Vida s. k. Misléth Sándor s. k. Flügelys bizottság Révész s. k. Vetsey Jenő s. k. Szántó Gyula s. k.

Jerson-Cacao

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu étel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére **VOJTEK és WEISZ** drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

Krausz Elemér és Társai

ARADON,

drogueria, illatszer, vegyszer és háztartási cikkek raktára.

Ajánlják legkiválóbb

Tea és Rum-különlegességeiket.

King old Rum eredeti, direkt importált kiváló minőségű, Antilla-Congo-Jamaika rum, eredeti csomagolás és áron kisebb és nagyobb palackokban. Mindennapi használatra ajánlunk egy igen jó rumféleséget, melyet a legolcsóbb áron hozunk forgalomba, ez a Cuba-rum, melyet egy előnyös vásárlás folytán vagyunk képesek ez áron forgalomba hozni:

Cuba rum egy liter ... .. 2 kor. 40 fill.
Cuba-rum egy fél liter ... .. 1 kor. 40 fill.

Teák:

Császár-keverék,	Schouchong,	2150
Pecco-virág,	Törmelék,	
Congó-Honkong,	Rajah Pecco-Schouhong.	

Vörös kereszt keverék 1 deka 20 fillér.

Cognac magyar és francia, malaga, madeira, scherry, oporto, lacrima christi, tokaji aszu, likőrök, likőr és rum essenciák, melyekkel házilag a legrövidebb idő alatt a legfinomabb rum és likőrök állíthatók elő a legolcsóbb áron.

Óriási választék szivacsokban, haj, bajusz és körömfékekben, férfi és női fésűkben, mindenféle piperecikkek és fodrászkellékekben.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk jelzálogkölcsönöket

30%, 38, 40% és 50 évi visszafizetésre (amortisátóra) féléves részletekben, melyekben egy a kamat, mint a tőke törlesztése bevonultatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névértékben fizetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközil megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

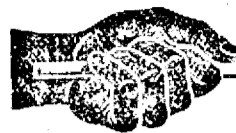
A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

ingatlan és földhitel kölcsönintézet 1496

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Jó órákat olcsón

mind 3 évi írásbeli jótállás mellett privát vevőknek

Konrád János

óragyára,

aranyárak kivitelű háza

BRUX, 270. sz. (Csehország).

Jó nickel rem. óra frt 3.75.
Valódi ezüst rem. óra „ 5.80.
Valódi ezüst láncz frt 1.20.
Nickel ébresztő óra „ 1.95.

Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerral van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomom. 1903
Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Weinberger János

czipő és csizma nagy áruháza

ARADON, Andrassy-tér (Fischer Eliz-féle árvaház alapítványi palotájában.)

A „nagy csizmához“ czimezve.

Alapítottatott 1876-ban.

Főüzletek: **Temesvárott és Nagybecskereken.**

A téli idény beálltával ajánlja dusan felszerelt raktárát a legjobb hazai készítésű uri, hölgy és gyermekcipőkben a legelőnyösebb kiállításban a legjutányosabb árk mellett. Különlegességek mindennemű port lábbeliekben, u. m.: vízmentes oroszbagaria és hali a vadászcsizmák, disznóbőr, fekete és barna orosz bagaria és angol boxcalf vadászczipők, továbbá valódi Chevro box, valamint utcai czipők pelúche és teveször béléssel, végül mindenféle posztó, nemez, reggeli czipők, orosz és salon-lack czipők, alkalmi czipők, nevezetesen soire és bali czipők.

Occasio!

Kimustrált czipők míg a készlet tart, félárban! Postai megbízások lekiismeretesen, gyorsan és pontosan eszközöltetnek. A nagyjérdemű közönség szives pártfogását kéri, mély tisztelettel

Weinberger János,

czipő nagy áruháza. 2239

Nagy választék amerikai gummi vadász-csizmák és férfi, női és gyermek sár és hőczipőkben.

Nagy választék bali czipőkben 1 frt 40 kr.-tól feljebb

MINDEN HOLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világba elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szeplőt, májfoltot, bőrtakát (mitesser) és minden arczisztatlanságot. Massázshoz használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

Hamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tegely ára 1 korona. 1736

Margit szappan 70 fillér. Margit poudert 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalván: Tar Imre, Battonyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Bóros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szokoló Sándor, Cs.-Apaczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: Uj. Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevegesen: Schögl Pál, Kun Ágotán: Fejes Lajos, Kurticon: Hackenberger László, Medgyesegyháza: Melecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúria: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hanzeros Ádám, Nagy-Zorindon: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rokszin János, Pankotán: Pósevit Gusztáv, Pitvaroson: Szabados József, Székudvaron: Fromm D. Traugott, Simándon: Csiky Lukács, Soborsziban: Károlyi Kálmán, Szemlaken: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgó Géza urak gyógyszerárakban.

Magy. kir. államv. üztv. Szeged.

82826—1902. III. szám.

Pályázati hirdetmény.

A Zenta állomáson megüresedő p. u. vendéglő bérletére ezennel nyilvános pályázat hirdettetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1903. évi április hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi március 31-ig. — Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére: I.—II. oszt. étterem, III. oszt. étterem, 3 szoba, 1 konyha, 3 kamra, 3 pinczehelyiség, 1 padlás rész, 1 gazdasági udvar, 1 árnyékszék.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak fönt kiirt Zenta állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre” felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönben kelő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1903. évi január hó 16-án déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota I. emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújthatók.

Bánatpénz fejében a bérletre 200, azaz Kettőszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1903. évi január hó 15-én déli 12 óráig vagy személyesen vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztetik, hogy a vendéglő III. osztályu váró és étterem fűtése és világításának felét a m. kir. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a budapesti vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben sóamittatnak.

Készpénzben letett összeg után kamat nem fizettilik.

Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlítendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételek ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőnek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezeti ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. december hó.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

3 nap alatt meggyógyul

a hagyományos — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hospital-Mydlen verbajbetegségek osztályán általános asználatban van. Tehetetlenség és éjjeli nyugtalan meggyógyítására is feltétlenül a legjobb trend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használási utasítással 10 frt, utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Odön 1853

Budapest, VIII. József-körút 53.

PÖSTYÉN-FÜRDŐ

Csuz. kőszvény, Ischias, Exsudatumok egyedüli sikeres gyógyhelye. Télen is nyitva. Kinek az utazás nehézkes, használjon házi kúrát a postyéniszappal, mely a házi orvos kezelésében minden gyógyszer felülmul. 5—10 kg. iszap, 10—20 üveg hév-vizzel egy kúrára elegendő. Használati utasítást, téli prospectust szívesen küld: a fürdőigazgatóság. 2250

Telefon szám 493.

CZIRKÁL GÉZA

asztalos,

Atzél Péter-utca 3. szám,

a színházzal szemben.

2196

GLOBIN legjobb bőrtisztító szer

finomabb czipőkhöz.

Globin a bőrt simulékonyvá és tartóssá teszi, és rövid idő alatt a legszebb fényt adja.

Raktáron van fekete és színesben:

Aradi és vidéke iparosok bőripari raktárszövetkezete. Kuttu Gyula czipőkereskedés. Leichter Lipót bőrkereskedés. Wolf János czipész. Kutanyi J. czipőkereskedés. Weinberger János czipőkereskedés. Spitzer Jakab bőrkereskedés. Weisz és Rosenberg bőrkereskedés. Marek Samu és fia bőrkereskedés. 2920

Ezrekre menő hálairattal elismert egyetlen és kitünő hatású

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legujabb és legkitünőbb amerikai folttisztító víz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószernél szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony. kezelése nem jár veszélyvel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — Ára egy üvegnek 35 krajczár.

A fenti szerek csakis

652

Hajós Árpád

gyógyszertárában kaphatók

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

42679—1902. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak budapest-balparti üzletvezetősége az 1903. évre szükséges 11500^m egyméteres hosszúságú kemény hasábos tűzifa szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok 1903. évi január hó 28-án déli 12 óráig az üzletvezetőség I. általános osztályához (VI. Teréz-körút 62. sz. I. em. 5. sz.) benyújthatók, a bánatpénz pedig január hó 27-én déli 12 óráig az üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál befizetendő.

Az ajánlattételre vonatkozó egyéb határozmányok illetve részletes pályázati hirdetmény az üzletvezetőség általános osztályának leltár beszerzési csoportjánál, valamint a többi üzletvezetőségeknél megtekinthetők.

Az általános és a tűzifa szállításra vonatkozó különleges feltételek pedig az igazgatóság nyomtatványtáránál megszereshetők.

Budapest 1902. december 2.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjazatik.)

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezreket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemibajokban, szifiliában, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemibajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt írhat a Staat Medical Istitutnak az alatt jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezeléscéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivételt nem tesz. Mindenki írhat érte bárholonnan magyarul, mire titoktartás mellett postafordultva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon meg ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne, Ind Amerika. A levelek mindig bérmentetendők.

157C

PODRGO
M. kir. szabadság és vadfogazati
A leggyengébb kitűnő izü
hashajtó
még csecsemőknek is adható.
25 ezütkörke ára 1 korona.

Órák, ékszeresek
RÉSZLETFIZETÉSRE
is, olcsó szabott áron
SERÉNYI
Órák és ékszeresek
Budapest, Erzsébet-körút 28. l. em.
Főhivatal: II. Fő-utca 21. sz.
Képes árjegyzék ingyen.

Köszvény és csúsz ellen legsikeresebb
KRIEGER-féle
REPARATOR
1 üveg 2 korona.
Főraktár: KORONA GYÓGYSZERTÁR, Budapest, Calvin-tér.
110,000 sorsjegy, Nyeremények összege
55,000 nyeremény. 14.459,000 korona.
KIRÁLYFI ÉS TÁRSA BANKHÁZA
Magy. kir. szab. osztályozásjárték főeljáró helye
BUDAPEST, Andrássy-ut 60.
Ellamert megbíshatóság! Előszékenység! Kiváló sserencsa!

Ha őszül a haja,
használja a
„Stella“
vizet, mely nem fest, hanem a
haj eredeti színét adja vissza.
Üvege 2 korona.
ZOLTÁN BÉLA
gyógyszerárban, 6 cs. és kir.
fensége József főh. udvari szállítója
BUDAPEST,
V. SZABADSÁG-TÉR.

PODRGO
M. kir. szabadság és vadfogazati
Angol, francia, magyar és
német egyetemesi tanítók által
rendelve és ajánlva, mint a
legenyhélb hashajtó.

HEMOPATIAI GYÓGYINTÉZET.
A vérgyógyítás biztos gyógymód: asthma, szí-
gyomor-, ideg- és hőrbaj, szélhűdés, elmezavar ellen.
E gyógymód megátapítója:
Dr. KOVÁCS J. fővárosi orvos
BUDAPEST, V. VÁCZI-KÖRUT 18. I. EM.

Megjelent az új X^{cs} számú
YOST MODELJE
ESZMÉNYI TÖKÉLETESÉGBEN
KÉRJEN PROSPECTUST A
YOST IRÓGÉP RÉSZVÉNYTÁRSASÁGTÓL
Budapest, NEW-YORK palota.

Remek és olcsó fényképek készülnek
RIVOLI
fényképezési és festészeti műtermében
BUDAPEST, VII. KER., KEREPESI-UT 30. SZÁM.
111 Régi kis képek után is sikerült nagyítások!!!

Hirdetéseket, reklámokat szakszere-
rűen, pontosan és legolcsóbban közöltet
az összes bel- és külföldi lapokban,
valamint naptárakban az
ÁLTALÁNOS TUDÓSÍTÓ hirdetői
osztály.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 54.
Tulajdonos: Leopold Gyula szerkesztő

Hôtel PÁRIS szálloda
Szállodás: SIMON PÁL.
BUDAPEST, VI., VÁCZI-KÖRUT 25. szám.
100 szoba 1 főtől feljebb kiszolgálással együtt.
Fürdők, elegáns kávéház, étterem és sörcsar-
nok a házban. Villamos vasuti megállóhely
az összes pályaudvarok és hajók felé.

PLATSCHEK VILMOS
elismert legszolidabb
FÉRFI és GYERMEK-ruha áruháza
Budapest, IV., Központi Városház.
Etvagytalanság, hanyinger, fejfa-
jás, gyomorhajók ellen csodáshatán a
RADITZ-féle
GYOMOR-ELIXIR.
Ára 1 korona. Pósta 6 üveg bérmentve.
RADITZ J. „Fehér kereszt” gyógytára,
BUDAPEST, FŐVÁM-TÉR 6. SZÁM.

Dr. SCHLESINGER MIKSA
VIZGYÓGYINTÉZETE Pozsony
ÉS SZANATORIUMA. (Hégyország).
Kitűnő hegyi fekvésben, pormentes és szélről védett, 200 kilo-
méternél több jól ápoltt, regényes hegyi utak. Szigorúan indivi-
dualizáló szakorvosok: kezelés. Legmodernebb kényelem, az összes
betegszobák hygienikusan a legtökéletesebben vannak beren-
dezve. Kitűnő ellátás, mérsékelt árak. Az intézet egész éven át
nyitva van. — Prospektus és felvilágosítással szolgál:
a dr. SCHLESINGER-féle vizgyógyintézet, Pozsony (Pályaudvar)

Egyedül valódi angol
THIERRY-féle BALZSAM.
Egészség-rendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.
Az üvegek felszerelése kereskedelem-törvényi minta-vevélem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használható: 1. Használható ha-
tású gyógyszer a tyűd és mell minden ostogességére; enyhíti a hurutot és
megszünteti a kiköpetést, elavóítja a fájdalmas köhögést s meg ilyen időt
baroktatja meggyógyítja. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladásnál, rekedtsé-
gnél, a nyak bármely bántalmánál s b. Alaposan megszűntet minden lázt.
4. Meglehetően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, külön-
ösen gyomorgörget, kölkét és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vért-
tisztító hatású, tisztítja a veséket, megszünteti a hypocondriát és busko-
morságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő szolgálatot tesz fog-
fájásnál, odvas fogaknál, szájpenésznél, minden fog és szájhajnál, megszüntet
a felhűngést s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kitűnő
gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbánczra,
pattanások, füstölök, szemölcsök, égési sebekekre, megfagyott tagokra, rüh,
kösz s kitésekre, le pattogzott és erdes lezerekre s b. megszünteti a fejfa-
jást, zugást, száukgást, köszvényit, fülfájást s b. jól vigyázzon mindenki a
festő zöld apacza-vevényre — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvászér a
gyáramból való direkt megrendelés. A szállítás csakis a szabadalmazott
eredeti dobozokba: 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyar-
ország minden postállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg ára 4
korona, Bosznia és Herzegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4
korona 60 fillér, 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. —
Szátküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kílátás még a legrégibb
sebeknél is a
Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi
Centifolia-kenőcse

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy
amputálás is elkerülhetők és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is.
A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellre, tejfolyás megakadásánál, mell-meg-
keményedés, orbáncz, minden idült bajknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábak-
nál, főt cs-utznál is; ütés-, szúrás-, vágás-, zúzás- és lövéseknél; minden idegen anyag, mint: üveg
vagy faszilánk homok, serét, tovis stb. kiszívás-ára; mindenféle daganatok, kelések, támadások, pokol-
var, ső rákbajnál is; glizta ellen, körömméreg, pörsevés, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fa-
gyog tagok, a beteg fekvé-től fár-di tagjaira, nyakdaganat, a vér betegségek, fülfolyás, gyermek-ötvar
s b bántalmak ellen. Két tégelytől kevesebb nem küldetik: a szállítás csakis az árak előleges bekl-
dése vagy utánvét mellett történhet. Két tégely ára szállítói-vellet, portó és csomagolással együtt 3
korona 50 fillér. Számtalan elismert-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok
vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti védjegy és a cím: „Schuzengel Apotheke
des A. Thierry in Pregrada” beégetve legyen.
A gyógyhatásukban utóérhetlen eme két szer a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg,
minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenved-
nek és azért bármely évszakban szétküldhetők. Legtöbbször már az orvos megérkezéseig is segítenek,
nagyon természetes, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéketlen és hatás nélküli
úgynevezett pótszereket használni, amelyekért a pénz hiába dobók ki, hanem csakis ezen két régen-
jonak elism-rt, valódi, olcsó, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világíró szer kell vásá-
rlni, amelyeket minden családban minden előfordulható eselyre készletben kell tartani. Ahol pedig
ez szereket a valódiság minden kéllékével ellátva nem volnának kaphatók, úgy kerjék azokat közvetlenül

Thierry (Adolf) gyógyszerésznél Limited „Schuzengel Apotheke” Pregrada bei Robitsch-Sauerbrunn
megrendelni.
Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerárban, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerárban. Bécsben
C. Brady gyógyszerárban. 2711 I.

Legjobb köszén a
VULKÁNI,
mely magas fűtőképeességénél fogva, valamint tiszta kezelés te-
kintetében a sokkal drágább porosz szenet pótolja.
3 korona 40 fillér per 100 kiló, házhoz szállítva
egyedül nálam
kicsinyben kimérve kapható. Ezen kitűnő magyar köszénre ren-
deléseket kocsirakományokra is olcsó árban elvállalok, ugyszintén
petrozsényi köszén, valamint koks és faszénben
állandó raktáromat a p. t. közönségnek ajánlom.
BILDHAUER R.
Szabadság-tér. 1844
Telefonszám 256.

Sanatorium és Vizgyógyintézet
Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.
Vezető-orvos: **Dr. HECHT**
Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál,
rheuma, köszvény, szívelzsírosodás, verszegény-
ség, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebajok, rossz testtartásnál.
Gyógyeszközök: Hidegvizgyógymód, villamfény, moór-
szénsavas-, villamos fürdők, massage, belégzések, villamozások,
svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage. 1809
Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.
Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

Legszebb béli belépők
4-25, 5-90, 7-50
árban.

Fehér ajour batiztok
19, 21, 27 és 35
krajczár.

Telefon szám 10.

Hoffmann Sándor

„a fecskéhez”

Aradon, Színház-épület.

Telefon szám 10.

Legujabb legyezők
23, 50, 70, 95 kr.
óriási választékban.

Csipkék, betétek és
mindenféle ruhadíszek
legnagyobb választékban.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

34603—1902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Békés-Csaba bezárólag — Szeged-Rókus kizárólag, Békés-Csaba bezárólag — Szajol kizárólag, Mezőtur bezárólag — Turkeve bezárólag, Mezőtur bezárólag — Mezőhegyes kizárólag, Kis-Szénás bezárólag — Kondoros bezárólag, Pusztatenyő bezárólag H.-M. Vásárhely Népkert bezárólag, Békés-Földvár bezárólag — Békés bezárólag terjedő vonalain elhelyezett főnökségek hivatalos helyiségeiben használatban levő összes szolgálati óráknak 1903. évi május hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennel pályázatot hirdetünk, minél előbb felhívjuk a pályázni kívánó és iparrendelőiyei bíró órákat, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályacrák jókarban tartására 34603—1902. számhoz” feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve 1903. évi január hó 15-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános igazgatói (I) osztályánál nyújtsák be.

Bánompénz fejében 100 koronás száz koronás készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi január hó 14-ikének déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

A pályázati szék hely Békés-Csaba. Pályázók tehát vagy csak békés csabai óraművesek lehetnek

vagy ha nem azok és pályázat útján a pályázási teendők ellátásával megbízatnak, kötelesek szék helyüket Békés-Csabára átkéltetni.

Az ajánlatok fölötti határozathozatal, az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óradék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Ezen feltételektől eltérő, távirati, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabandon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történik.

A szerződési feltételek alulírt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Aradon, 1902. évi december hó 7-én.

A m. kir. államv. aradi
üzletvezetője.

(Utányomás nem díjaztatik.)

395—1903.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi ministeriumnak rendelkezésére képest közzhírré tesszük, hogy törvényhatósági bizottságunknak azon 26702—618. és 29530/660—1902. számú határozatait, a melyekkel a kiszombor—aradi és debreczen—fehértemplomi állami közutak Arad sz. kir. város területén átvonuló szakaszának szilárd anyaggal való burkolása czéljából a közúti alap terhére a magyar jelzálog hitelbanktól 200000 korona kölcsönnek felvétele elhatározott, folyó évi január hó 7-től kezdődőleg 8 napon át a városház kapujára közszemlére kifüggesztetik s hogy ezen határozatok ellen, ezen határidőn belül, a község kötelekébe tartozó bármely polgár felbevezéssel élhet.

Arad, 1903. évi január hó 8.

A városi tanács.

Magy. kir. államv. üzletv. Aradon.

34432—902. I. sz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak Arad állomásán lévő pályavendéglo bérletére ezennel zárt ajánlatu pályázat hirdettetik.

A bérlet 1903. évi május hó 1-ével kezdődik és tart ezen időponttól számított 3 éven át, vagyis 1906. évi április hó 30-ig.

A bérleti feltételek a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének I. osztályában a rendes hivatalos órákban megtekinthetők, vagy kívánatra postán megküldetnek, miért is ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat az aradi pályavendéglo bérletére” feliratu borítékba zárt ajánlatok lepecsételve 1903. évi január hó 20-án déli 12 óráig alulírt üzletvezetőség általános (I) osztályánál nyújthatók be.

Bánompénz fejében 300 korona azaz Háromszáz korona készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban legkésőbb 1903. évi január hó 19-én déli 12 óráig a magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyűjtőpénztáránál Aradon leteendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el.

Ezen feltételektől eltérő, távirati telt, vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabandon a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Aradon, 1902. évi december hó.

A m. kir. államv. aradi
üzletvezetője.

Eladó

két urasági ló.

Megtekinthetők a waggonyárban.

Legkedveltebb, legtökéletesebb
arcsztisztító és széplítő szerek: **AKÁCIA**

KRIEGER-féle -CRÉME 2 kor.
-PUDER 6
-SZAPPAN 1

Főraktár: **KORONA GYÓGYSZERTÁR**
BUDAPEST, CALVIN-UTCA
Törvényszék védelme.

ELSŐ MAGYAR
Gazdasági
GÉPGYÁR
részvénytársulat
Budapest, VI. Váci-utca 19.

2500 gőzösöplő-
kocsikat és 100 000
kiloval több g. gép tiszta.

Malomburkolásokra
KÜLÖN SZAKOSZTÁLY.
Kiválóan árjakkal ingyen és
bérmentve küld.

CSÁSZÁRFÜRDŐ
föld és nyári gyógyhely
BUDAPESTEN.

Előrege kénes hővizei gyógy-
fürdő, páratlan gőzfürdővel,
legmodernebb iszapfürdővel,
pompás ásványvíz-uszodákkal,
kő- és kádfürdőkkel.
200 kényelmes lakosobával.
Prospektus kívánatra ingyen
és bérmentve.

KATZER
szűcszmester,
udvari szűcs
Budapest, VI., Ó-utca 44.

Szűcsmesterei az egész
világban elterjedtek és
elismertek.

GUMMI
HALHÓLYAG
tartalma 2, 4, 6, 8, 10 kor. és
fejtővel, a világ legjobbja, tükör-
tartás mellett, utánvétellel, vagy
a pénz előzetes beküldése után

hűtő és csokoládé
lapok és egyéb
csokoládé
REIP J.
szociális. Szűcs-
műhelyek és
árjegyzék
ingyen

Modern
BUTOR.
Óriási választék
háló-, ebéd-, szalon- és
szoborok-betörökben.
Műtől mint bárhol
NEMES és LENGYEL
betörökparaszoknál
BUDAPEST,
IV., Kaszkovits-utca 6. sz. I.

CZIMEK bármely országból és
szakmából, ajánlatok szű-
kítése és Hal. Szűcsműhelyek lé-
tesítése céljából (pótdíj jóváhagyással)

ROSENZWEIG JÓZSEF és FIAI
Nemzetközi Czimrodájában
Budapest, V., Néher-utca 13. sz.
Prospektus ingyen és bérmentve.

A torok, tüsszögés,
száj és fogak
legjobb védője az
OSAN

Feltalálta az odáig ismeretlen ócska fogszelést.
OSAN-száj- és fogvédő a 25 kr., OSAN-fogpor a 44 kr.
Cserny-féle keleti a legjobb és legkedveltebb
száj- és fogvédő
Egyedül 1 Ft. Ezzel
biztonságosan 20 kr.

FRILICH FÉRFI-féle Száj- és fogvédő a 50 és 35 kr.
a legjobb és legkedveltebb
hajfestő- és szőkefehérítő,
barna és fekete. Ára 25.50

Prospektus ingyen és bérmentve küld.
Cserny J. Antal, Bécs, XVIII., Carl Ludwigstr. 6.
Kilbinger London, Páris, Brüssel, Konstantinápoly stb.
Raktáron gyógyszertárakban, illatszertárakban stb.

ROSER
TAMINTÉZET
Budapest, V., Árpád-utca 10.
ALAPÍTOTT 1853.

Nyitvános polgári iskola 10-14 éves
ifjak részére. - Felsőbb kereskedelmi
iskola 14-18 éves ifjak részére. -
Nemzeti internátus beiskolázó növendékek
részére. Bizonyítványai államérvénye-
sek és az egyetemi beiskolázásra jog-
sítanak. - Bővebb felvilágosítást
ingyen ad
Röser János, igazgató.

INTERNATIONAL
SZÖRVESZTŐ
néhányasról használhat stb. az arcra és
kézre a szűrt elváltatja. Egy tégely 6 K.
Főraktár: Dr. Kovács Ernő gyógyszerár
Budapest, Gyár-utca 17.
Megjelent "Tölte-titkok" ingyen.

Mi helybeliek **BUDAPESTEN** a
NEW-YORK
KÁVÉHÁZBAN
(Erzsébet-körút 9-11. szám)
találkozunk.

SANTALEGGER
Fiatalságnak erőteljes ajánlott szer. Ára 3 korona.
NÁDOR GYÓGYSZERTÁR, Budapest, VI., Váci-körút 17.

Használjon Kerpel-féle
KÉZFINOMÍTÓ
szappant, mely minden kezét
3 nap alatt simit, fehérit, szépit.
Egy 90 fillér. Postán 4 üveget
bérmentve küld

KERPEL gyógyszerár
Budapest, V., Lipót-körút 28.

A KISBIRTOKOSOK
ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE
BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2

300 koronától kezdve ad törlesztéses zálog-
level-kölcsönöket, melyek után

teljes kölcsönösségű:	2 1/2% - 3% levonással:
10 évre 5.70%-a	50 évre 6.50%-a
15 évre 6.50%-a	34 évre 6.00%-a
20 évre 7.00%-a	25 évre 5.50%-a
25 évre 7.50%-a	15 évre 5.00%-a
30 évre 8.00%-a	10 évre 4.50%-a

születendő járadékul a törlesztéssel együtt
Bővebb felvilágosítást
az intézet díjmentesen ad.

Saját érdekében hirdessen
LEOPOLD GYULA
Buda-pest, VIII., Erzsébet-körút 54

LE DÉLICE
LE DÉLICE
Vergé CIGARETTAPAPIR
Vergé SZIVARKAHÜVELY
MINDENÜTT KAPHATÓ.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Ajánlja
kitűnően berendezett és
jól felszerelt
NYOMDÁJÁT,
hol mindennemű nyomdai
munkák gyorsan és ponto-
san elkészíttetnek.

Méltányos árak!

Báli meghívók,
Tánczrendek,
Belépti-jegyek,
Esküvési és eljegyzési
kártyák,
Gyászjelentések,
Üzleti körlevelek,
Levélpapírok,
Borítékok, stb. stb.

Szép kivitel!

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozódásnál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151. —

Hirdetéseket teljesen ingyen ad a kiadóhivatal: József főherceg-ut 22. szám. — Telefon szám: 151. —

ezzen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Keresek

jó karban levő szép lakást, 4 szoba, fürdő szoba és hozzátartozókkal május vagy augusztusra. Ajánlatokat B. K. alatt a kiadóhivatalba kerek. 64

Keresek nyelvmestert,

ki perfect tanít angolul. Czim mérnöki iroda, Boros Béni-tér 3. 81

Erdélyi kormos alma

1 kilogramm 15 kr. Kapható Sponner Adolfnál Aradon, Wesselényi-utca 16. szám. 24

Érett marhatrágya

50—60 kocsi jutányosan eladó. Czim a kiadóhivatalban. 106

Ügyes gyakornok

kerestetik lehetőleg azonnali belepésre. Ajánlatokat „Gyakornok” jellegével a kiadóhivatal közvetít.

Kényelmes új családi ház,

szép nagy saroktelekkel, saját vízvezeték, fürdőszoba, stb. a simándi-és Lenkey ut sarkán, jutányosan eladó! Bővebbet ugyanott. 108

Pénzkölcsön.

Tisztviselők, katona-tisztek, kereskedők és iparosok 8% kamatra, igen kedvező feltételek mellett kölcsönt kaphatnak a „Bank-képviselőség” útján Szabadka, Erdő-utca 42. 114

Keltető gép,

melylyel 200 tojást egyszerre lehet keltetni, bevált I. rendű szerkezet, jótállás mellett jutányosan eladó. Megtekinthető simándi- és Lenkey-ut sarkán. 109

Epilepsia.

Aki epilepsiában, ideges görcsökben, vagy egyéb idegbetegségben szenved, kérjen az erre vonatkozó könyvecskét, amely ingyen és bérmentve kapható: **Schwanen-Apotheke, Frankfurt a/M.** 1999

Oregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most újból megjelent és számos kiadást ért Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megromlott ideg-, faj- és nem-rendszer című könyve, amely jó tanácsokat ad ezen bajok ismertetésére és gyógykezelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegekben történt előzetes beküldése esetén bérmentve küldi Curt Röber, Braunschweig.

Wolf János

uri és női czipész

Arad, Szabadság-tér és Simonyi-utca sarkán.

Elvállal minden e szakmába vágó munkákat a legszebb kivitel s a legújabb divat szerint. Továbbá etvállalok abnormis lábakra

ortopéd-czipők

elkészítését, valamint az önkéntes uraknak előírás szerinti

bakancs vagy csizma

elkészítését elvállalom, azon reményvel, hogy a legnagyobb igényeknek megfelelek.

Tisztelettel

115 WOLF JÁNOS.

Czimek

bármely ország- és szakmából ajánlatok szétküldése és üzleti összeköttetések létesítése czéljából (postadíj jótállásával) Rosenzweig József és fia Nemzetközi Czimirodájában Budapest, V., Nádor-utca 13. sz. 1670 Prospektus bérmentve.

Borsepröt

vásárol

Deutsch A.

Deák Ferencz-utca 16. 110

BOROVICKA

(fenyőpálinka.)

Garantált hamisítatlan áru.

Kiváló szer mindenféle gyomorbetegség ellen. Eltávolítja a szivárognak által okozott nyálkát. Kiváló üdítő ital. 3 liter ára postán 7 korona. 2735

FREIBERG és SÁMUEL

Privigye (Nyitra megye.)

NÉVJEGYEIT

rendelje meg az Aradi Nyomda Részvény-társaság könyvnyomdájában.

Meghívó.

Az Aradi ügyvédi kamara

aradi tagjait meghívom az igazságügyminiszterhez felterjesztendő évi jelentés pontozatának, úgy az ügyvédség és a jogszolgáltatás terén tett tapasztalatoknak megbeszélésére 1903. évi január 11. d. e. 10 órakor a kamara helyiségében tartandó

értekezletre.

Aradon, 1903. évi január hó 8-án. 104

Szalay Károly.

az ügyvédi kamara elnöke.

Zálogcédulákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész

ARAD, TEMPLUM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438

Jemm E.

rég elismert

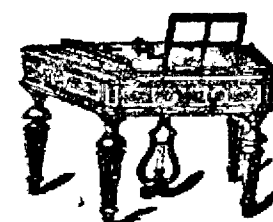
Mell-Czukorkák

szér

köhögés és rekedtség ellen.

Bengedélyezve 19. 4. 02. sz. 75066. helytartósági határozattal.

Egy csomag 50 fillér. Kapható Aradon: Földes Kelemen, Hajós Árpád és Rozsnyay Mátyás urak gyógyszerárában. 2119

Pártoljuk a hazai ipart!

Szép és jó munkáért

Páris, London, Stockholm és Budapesten kiállított

Varju Béla

cs. és kir. szab. műhangszer-ípar telpe Budapest, VIII., József-körút 20. sz. A székely-főváros valamint több zenekar és tűzoltó-rezstület szállítója.

Saját készítményű hangszerek, u. m.:

frtől frtig	frtől frtig
Iskola-hegedűk 5 15	Trombiták . . . 4 70
Kijátszótrégi hegedűk . . . 20 1000	Harmonikák . . . 3 80
Fuvolák . . . 3 80	Arisztonok . . . 14 35

Intóna 6 kótálpallal 12, valamint mindenféle pengető, vonó és fúvó-hangszerekben.

Czimbalmok,

45 forintól 300 forintig, hat évi jótállás mellett. Bárminemű hangszerek javítása. Olcsó árak. Pontos munka. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 1764

Villanyos házi csengő bevezetést,

Villanyos házi csengő javítást.

Villanyos csengő évi jókarban tartást.

Házi telephon

szerelést szakszerűen és jutányosan készít 1752

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogép-raktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

500 forintot

fizetek annak, aki Bartilla

fogvizének használata mellett, üvegje 35 kr. valaha ismét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) **Bartilla A. örökösök,** (E. Winkler) **Wien,** 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható Aradon: Ring Lajos Asztalos Sándor-utca 1. sz. G. Földes Kelemen, Deák Ferencz-utca 11. sz. gyógyszerárakban, és Krausz Elemér és Társai droguerájában, Andrássy-tér. — Kérjük mindenütt határozottan **Bartilla-féle** fogvizet. Hamisítványok feljelentő 161 díjaztatnak. 551

Feltűnő újdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mászt nem szivhat.

legjobb valódi franciaia 2082

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.